

Sefer Koheleth (Ecclesiastes)

Chapter 1

Yom Kippur Reading Schedule - Ecc 1-12

אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ Ecc1:1

אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

1. dib'rey qoheleth ben-dawid melek biY'rushalam.

Ecc1:1 The words of the Preacher, the son of David, king in Yerushalam.

<1:1> Ῥήματα Ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ Δαυιδ
βασιλέως Ἰσραηλ ἐν Ἱερουσαλημ.

1 Hrēmata Ekklēsiastou huiou Dauid
basileōs Israēl en Ierousalēm.

אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

בְּהַבִּיל הַבְּלִים אָמַר קֹהֵלֶת הַבֵּל הַבְּלִים הַכֹּל
הַבֵּל:

2. habel habalim 'amar qoheleth habel habalim hakol habel.

Ecc1:2 Vanity of vanities, says the Preacher, Vanity of vanities! All is vanity.

<2> Μатаιότης ματαιότητων, εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής,
ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης.

2 Mataiotēs mataiotētōn, eipen ho Ekklēsiastēs,
mataiotēs mataiotētōn, ta panta mataiotēs.

אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

גַּמְהָ-יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל-עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

3. mah-yith'ron la'adam b'kal-`amalo sheya`amol tachath hashamesh.

Ecc1:3 What advantage does man have in all his work Which he does under the sun?

<3> τίς περισσεια τῷ ἀνθρώπῳ
ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον;

3 tis perisseia tō anthrōpō
en panti mochthō autou, hō mochthei hypo ton hēlion?

אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

דְּדוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת:

4. dor holek w'dor ba' w'ha'arets l'olam `omadeth.

Ecc1:4 A generation goes and a generation comes, But the earth remains forever.

<4> γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται,
καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἕστηκεν.

4 genea poreuetai kai genea erchetai,

kai hē gē eis ton aiōna hestēken.

כַּיָּא הַיָּזַח הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל-מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא 5
שׁוֹאֵף

הַיָּזַח הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל-מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא
שׁוֹאֵף

5. w'zarach hashemesh uba' hashamesh w'el-m'qomo sho'eph zorecha hu' sham.

Ecc1:5 Also, the sun rises and the sun sets; And hastening to its place it rises there again.

<5> καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος
καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει·

5 kai anateleli ho hēlios kai dynei ho hēlios
kai eis ton topon autou helkei;

וְהוֹלִיךָ אֶל-הָרֹם וְסוֹבֵב אֶל-צָפוֹן סוֹבֵב הוֹלִיךָ
וְעַל-סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ: 6
וְעַל-סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ:

6. holek 'el-darom w'sobeb 'el-tsaphon sobeb sobeb holek harucha w'al-s'bibothayu shab haruach.

Ecc1:6 Blowing toward the south, Then turning toward the north, The wind continues swirling along; And on its circular courses the wind returns.

<6> ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον
καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν·
κυκλοῖ κυκλῶν, πορεύεται τὸ πνεῦμα,
καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα.

6 anatellōn autos ekei poreuetai pros noton
kai kykloi pros borran;
kykloi kyklōn, poreuetai to pneuma,
kai epi kyklous autou epistrephei to pneuma.

זָכַל-הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל-הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנוּ מְלֵא אֶל-מְקוֹם
שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת: 7
שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת:

7. kal-han'chalim hol'kim 'el-hayam w'hayam 'eynenu male' 'el-m'qom shehan'chalim hol'kim sham hem shabim lalaketh.

Ecc1:7 All the rivers flow into the sea, Yet the sea is not full. To the place where the rivers flow, There they flow again.

<7> πάντες οἱ χεῖμαρροι, πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔσται ἐμπιπλαμένη·
εἰς τόπον, οὗ οἱ χεῖμαρροι πορεύονται,

10. yesh dabar sheyo'mar r'eh-zeh chadash hu' k'bar hayah l'olamim 'asher hayah mil'phanenu.

Ecc1:10 Is there anything of which one might say, See this, it is new? Already it has existed for ages Which were before us.

<10> ὅς λαλήσει καὶ ἐρεῖ Ἰδὲ τοῦτο καινόν ἐστιν,
ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰώσιν
τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν.

10 hos lalēsei kai erei Ide touto kainon estin,
ēdē gegonen en tois aiōsin
tois genomenois apo emprosthen hēmōn.

אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵינוּ 11
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵינוּ מִיָּמֵינוּ
יֵאֵין זְכוֹרֹן לְרֵאשִׁימוֹת וְגַם לְאַחֲרֵימוֹת לְאִי-יְהִיָּה
לְהֵם זְכוֹרֹן עִם שְׂפִיָּהוּ לְאַחֲרֵימָה: פ

11. 'eyn zik'ron lari'shonim w'gam la'acharonim sheyih'yu lo'-yih'yeh lahem zikaron `im sheyih'yu la'acharonah.

Ecc1:11 There is no remembrance of earlier things; And also of the later things which will occur, There will be for them no remembrance Among those who will come later still.

<11> οὐκ ἔστιν μνήμη τοῖς πρώτοις,
καὶ γε τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις
οὐκ ἔσται αὐτοῖς μνήμη
μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην.

11 ouk estin mnēmē tois prōtois,
kai ge tois eschatois genomenois
ouk estai autois mnēmē
meta tōn genēsomenōn eis tēn eschatēn.

יֵב אֲנִי קֹהֵלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: 12
אֲנִי קֹהֵלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: 12

12. 'ani qopheleth hayithi melek `al-Yis'ra'El biY'rushalam.

Ecc1:12 I, the Preacher, have been king over Yisrael in Yerushalam.

<12> Ἐγὼ Ἐκκλησιαστῆς ἐγενόμην
βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλήμ.

12 Egō Ekklesiastēs egenomēn
basileus epi Israēl en Ierousalēm;

אֲנִי קֹהֵלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: 13
אֲנִי קֹהֵלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: 13
אֲנִי קֹהֵלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: 13

יג ונתתי את-לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל-אשר
 נעשה תחת השמים הוא ענין רע נתן אלהים לבני האדם
 לענות בו:

13. w'nathati 'eth-libi lid'rosh w'lathur bachak'mah `al kal-'asher na`asah tachath hashamayim hu' `in'yan ra` nathan 'Elohim lib'ney ha'adam la`anoth bo.

Ecc1:13 And I set my mind to seek and explore by wisdom concerning all that has been done under heaven. It is a grievous task which Elohim has given to the sons of men to be afflicted with.

<13> και ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι
 και τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων
 τῶν γινομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
 ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν
 ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου
 τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ.

13 kai edōka tēn kardian mou tou ekzētēsai
 kai tou kataskepsasthai en tē sophiā peri pantōn
 tōn ginomenōn hypo ton ouranon;
 hoti perispasmon ponēron
 edōken ho theos tois huiōis tou anthrōpou
 tou perispasthai en autō.

אניני אשור וכל-אשר נעשה תחת השמים הוא ענין רע נתן אלהים לבני האדם לענות בו:

ידראיתי את-כל-המעשים שנעשו תחת השמש והנה הכל
 הבל ורעות רוח:

14. ra'ithi 'eth-kal-hama`asim shena`asu tachath hashamesh w'hineh hakol hebel ur`uth ruach.

Ecc1:14 I have seen all the works which have been done under the sun, and behold, all is vanity and striving after wind.

<14> εἶδον σὺν πάντα τὰ ποιήματα
 τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον,
 και ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης και προαίρεσις πνεύματος.

14 eidon syn panta ta poiēmata
 ta pepoiēmena hypo ton hēlion,
 kai idou ta panta mataiotēs kai proairesis pneumatatos.

אניני אשור וכל-אשר נעשה תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח:

טו מעות לא-יוכל לתקן וחסרון לא-יוכל להמנות:

15. m`uath lo'-yukal lith'qon w'ches'ron lo'-yukal l'himanoth.

Ecc1:15 What is crooked cannot be straightened and what is lacking cannot be counted.

<15> διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆναι,
 και ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι.

15 diestrammenon ou dynēsetai tou epikosmēthēnai,
kai hysterēma ou dynēsetai tou arithmēthēnai.

כַּחֲלָאֲרָא אַרְאָא כַּחֲלָא אַרְאָא כַּחֲלָאֲרָא כַּחֲלָאֲרָא כַּחֲלָאֲרָא 16
כַּחֲלָאֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא כַּחֲלָאֲרָא אַרְאָא־כַּחֲלָאֲרָא כַּחֲלָאֲרָא אַרְאָא־כַּחֲלָאֲרָא
:כַּחֲלָאֲרָא אַרְאָא־כַּחֲלָאֲרָא אַרְאָא־כַּחֲלָאֲרָא

טז הַבִּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הַגְּדֹלְתִי וְהוֹסַפְתִּי
חֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־יְרוּשָׁלַם וְלִבִּי רָאָה
הַרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת:

16. dibar'ti 'ani `im-libi le'mor 'ani hineh hig'dal'ti w'hosaph'tichak'mah `al kal-'asher-hayah l'phanay `al-Y'rushalam w'libi ra'ah har'beh chak'mah wada`ath.

Ecc1:16 I said to myself, Behold, I have magnified and increased wisdom more than all who were over Yerushalam before me; and my mind has observed a wealth of wisdom and knowledge.

<16> ἐλάλησα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου τῷ λέγειν
'Εγὼ ἰδοὺ ἐμεγαλύνθην
καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν,
οἷ ἐγένοντο ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλημ,
καὶ καρδίᾳ μου εἶδεν πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν.

16 elalēsa egō en kardiā mou tō legein
Egō idou emegalynthēn
kai prosethēka sophian epi pasin,
hoi egenonto emprosthen mou en Ierousalēm,
kai kardia mou eiden polla, sophian kai gnōsin.

אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא 17
:אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא
יז וְאֶתְנָה לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת הוֹלְלוֹת וְשִׁבְלוֹת
יְדַעַתִּי שְׁגָם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ:

17. wa'et'nah libi lada`ath chak'mah w'da`ath holeloth w'sik'luth yada`ti shegam-zeh hu' ra`yon rucha.

Ecc1:17 And I set my mind to know wisdom and to know madness and folly; I realized that this also is striving after wind.

<17> καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ γνῶσιν,
παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ἔγνω, ἔγνω,
ὅτι καὶ γε τοῦτ' ἔστιν προαίρεσις πνεύματος·

17 kai edōka kardia mou tou gnōnai sophian kai gnōsin,
parabolas kai epistēmēn egnōn,
hoti kai ge tout' estin proairesis pneumatous;

:אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא אֲרָא־כַּחֲלָאֲרָא 18

יחֲכִי בְּרֹב חֲכָמָה רַב-כָּעַס וַיּוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מְכָאֹב:

18. **kiy b'rob chak'mah rab-ka`as w'yosiph da`ath yosiph mak'ob.**

Ecc1:18 Because in much wisdom there is much grief, and increasing knowledge results in increasing pain.

<18> ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλήθος γνώσεως,
καὶ ὁ προστιθείς γνώσιν προσθήσει ἄλγημα.

18 hoti en plēthei sophias plēthos gnōseōs,
kai ho prostitheis gnōsin prosthēsei algēma.

Chapter 2

אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל: Ecc2:1

אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:

1. 'amar'ti 'ani b'libi l'kah-na' 'anas'kah b'sim'chah ur'eh b'tob w'hineh gam-hu' habel.

Ecc2:1 I said to myself, Come now, I will test you with pleasure. So enjoy yourself. And behold, it too was futility.

<2:1> Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου
Δεῦρο δὴ πειράσω σε ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἰδὲ ἐν ἀγαθῷ·
καὶ ἰδοὺ καί γε τοῦτο ματαιότης.

1 Eipon egō en kardia mou
Deuro dē peirasō se en euphrosynē, kai ide en agathō;
kai idou kai ge touto mataiotēs.

בְּלִשְׁחֹק אָמַרְתִּי מִהוֹלָל וּלְשִׂמְחָה מַה-זֶּה עֲשֵׂה:
אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל: Ecc2:2

2. lis'choq 'amar'ti m'holal ul'sim'chah mah-zoh `osah.

Ecc2:2 I said of laughter, It is madness, and of pleasure, What does it accomplish?

<2> τῷ γέλωτι εἶπα περιφορὰν
καὶ τῇ εὐφροσύνῃ τί τοῦτο ποιεῖς;

2 tō gelōti eipa periphoran
kai tē euphrosynē Ti touto poieis?

אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:
אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:
אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:
אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:
אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכַהֲנָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה
וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם-הוּא הִבֵּל:

15. w'amar'ti 'ani b'libi k'miq'reh hak'sil gam-'ani yiq'reni w'lamah chakam'ti 'ani 'az yother w'dibar'ti b'libi shegam-zeh habel.

Ecc2:15 Then I said to myself, As is the fate of the fool, it will also befall me. Why then have I been extremely wise? So I said to myself, This too is vanity.

<15> καὶ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου
Ὡς συνάντημα τοῦ ἄφρονος
καὶ γε ἐμοὶ συναντήσεται μοι,
καὶ ἵνα τί ἐσοφισάμην;
ἐγὼ τότε περισσὸν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ μου,
διότι ἄφρων ἐκ περισσεύματος λαλεῖ,
ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

15 kai eipa egō en kardiā mou
Hōs synantēma tou aphronos
kai ge emoi synantēsetai moi,
kai hina ti esophisamēn?
egō tote perisson elalēsa en kardiā mou,
dioti aphrōn ek perisseumatōs lalei,
hoti kai ge touto mataiotēs.

16
:לְעוֹלָם בְּנֶשְׁכָּר הַיָּמִים
הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאֵיךְ יָמוּת הַחֲכָם עִם-הַכְּסִיל:
17
:חַיִּים כִּי אֵין זְכוֹרֹן לְחֲכָם עִם-הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּנֶשְׁכָּר הַיָּמִים
הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאֵיךְ יָמוּת הַחֲכָם עִם-הַכְּסִיל:

16. kiy 'eyn zik'ron lechakam `im-hak'sil l'olam b'shek'bar hayamim haba'im hakol nish'kach w'eyak yamuth hechakam `im-hak'sil.

Ecc2:16 For there is no lasting remembrance of the wise man as with the fool, inasmuch as in the coming days all will be forgotten. And how the wise man and the fool alike die!

<16> ὅτι οὐκ ἔστιν μνήμη τοῦ σοφοῦ
μετὰ τοῦ ἄφρονος εἰς αἰῶνα,
καθότι ἤδη αἱ ἡμέραι αἱ ἐρχόμεναι
τὰ πάντα ἐπελήσθη·
καὶ πῶς ἀποθανεῖται ὁ σοφὸς μετὰ τοῦ ἄφρονος;

16 hoti ouk estin mnēmē tou sophou
meta tou aphronos eis aiōna,
kathoti ēdē hai hēmerai hai erchomenai
ta panta epelēsthē;
kai pōs apothaneitai ho sophos meta tou aphronos?

17
:חַיִּים כִּי אֵין זְכוֹרֹן לְחֲכָם עִם-הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּנֶשְׁכָּר הַיָּמִים
הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאֵיךְ יָמוּת הַחֲכָם עִם-הַכְּסִיל:
18
:חַיִּים כִּי אֵין זְכוֹרֹן לְחֲכָם עִם-הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּנֶשְׁכָּר הַיָּמִים
הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאֵיךְ יָמוּת הַחֲכָם עִם-הַכְּסִיל:

17. w'sane'thi 'eth-hachayim kiy ra`alay hama`aseh shena`asah tachath hashamesh kiy-hakol hebel ur'uth rucha.

Ecc2:17 So I hated life, for the work which had been done under the sun was grievous to me; because everything is futility and striving after wind.

<17> καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζώην,
ὅτι πονηρὸν ἐπ' ἐμέ τὸ ποίημα
τὸ πεπονημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον,
ὅτι τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

17 kai emisēsa syn tēn zōēn,
hoti ponēron ep' eme to poiēma
to pepoiēmenon hypo ton hēlion,
hoti ta panta mataiotēs kai proairesis pneumatatos.

וַיִּשְׂנֵאתִי אֲנִי אֶת-כָּל-עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עֹמֵל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ 18
:כִּי-חָפַז אֶבְרָכְכֶם מִדְּכָל עֲמָלִי
יְחַיֶּה אֶתְּחַנֵּנִי לְאָדָם שֶׁיְהִי אַחֲרָי:

18. w'sane'thi 'ani 'eth-kal-`amali she'ani `amel tachath hashamesh she'anichenu la'adam sheyih'yeh 'acharay.

Ecc2:18 Thus I hated all the fruit of my labor for which I had labored under the sun, for I must leave it to the man who will come after me.

<18> καὶ ἐμίσησα ἐγὼ σὺν πάντα μόχθον μου,
ὄν ἐγὼ μοχθῶ ὑπὸ τὸν ἥλιον,
ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ γινομένῳ μετ' ἐμέ·

18 kai emisēsa egō syn panta mochthon mou,
hon egō mochthō hypo ton hēlion,
hoti aphīō auton tō anthrōpō tō ginomenō met' eme;

כִּי-לֹא-אֶחָד יִשְׁלֹט בְּכָל-עֲמָלִי 19
:כִּי-אֶבְרָכְכֶם מִדְּכָל עֲמָלִי
יְטוֹמֵי יוֹדְעֵי הַחֲכָם יִהְיֶה אִוֹ סָכָל וְיִשְׁלֹט בְּכָל-עֲמָלִי
שֶׁעֲמַלְתִּי וְשֶׁחֲכַמְתִּי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ גַּם-זֶה הַבָּל:

19. umi yode`a hechakam yih'yeh 'o sakal w'yish'lat b'kal-`amali she`amal'ti w'shechakam'ti tachath hashamesh gam-zeh habel.

Ecc2:19 And who knows whether he will be a wise man or a fool? Yet he will have control over all the fruit of my labor for which I have labored by acting wisely under the sun. This too is vanity.

<19> καὶ τίς οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσται ἢ ἄφρων;
καὶ ἐξουσιάζεται ἐν παντὶ μόχθῳ μου,
ὃ ἐμόχθησα καὶ ὃ ἐσοφισάμην ὑπὸ τὸν ἥλιον.
καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

19 kai tis oiden ei sophos estai ē apherōn?
kai exousiazetai en panti mochthō mou,

<22> ὅτι τί γίνεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ
καὶ ἐν προαιρέσει καρδίας αὐτοῦ,
ὧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον;

22 hoti ti ginetai tō anthrōpō en panti mochthō autou
kai en proairesei kardias autou,
hō autos mochthei hypo ton hēlion?

23 23
כַּבֵּי כָל-יָמָיו מְכַאֲבִים וְכַעַס עֲנִינֹו גַם-בְּלַיְלָה לֹא-שָׁכַב
לְבוֹ גַם-זֶה הַבֵּל הוּא:

23. kiy kal-yamayau mak'obim waka`as `in'yano gam-balay'lah lo'-shakab libo gam-zeh hebel hu'.

Ecc2:23 Because all his days his task is painful and grievous; even at night his mind does not rest. This too is vanity.

<23> ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ
ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ περισπασμὸς αὐτοῦ,
καὶ γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐτοῦ.
καὶ γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν.

23 hoti pasai hai hēmerai autou
algēmatōn kai thymou perispasmos autou,
kai ge en nykti ou koimatai hē kardia autou.
kai ge touto mataiotēs estin.

24 24
כִּד אֵין-טוֹב בְּאָדָם שִׁיאֲכַל וְשָׁתָה וְהִרְאָה אֶת-נַפְשׁוֹ טוֹב
בְּעַמְלֹו גַם-זֶה רְאִיתִי אָנִי כִי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא:

24. 'eyn-tob ba'adam sheyo'kal w'shathah w'her'ah 'eth-naph'sho tob ba'amalo gam-zoh ra'ithi 'ani kiy miad ha'Elohim hi'.

Ecc2:24 There is nothing better for a man than to eat and drink and tell himself that his labor is good. This also I have seen that it is from the hand of **the Elohim**.

<24> Οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ἀνθρώπῳ·
ὃ φάγεται καὶ ὃ πίεται καὶ ὃ δείξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ,
ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ.
καὶ γε τοῦτο εἶδον ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἔστιν·

24 Ouk estin agathon en anthrōpō;
ho phagetai kai ho pietai kai ho deixei tē psychē autou,
agathon en mochthō autou.
kai ge touto eidon egō hoti apo cheiros tou theou estin;

25 25

כה כִּי מִי יֵאָכֵל וּמִי יִחְוֶשׁ חוּץ מִמֶּנִּי:

25. **kiy mi yo'kal umi yachush chuts mimeni.**

Ecc2:25 For who can eat and who can have enjoyment without Him?

<25> ὅτι τίς φάγεται καὶ τίς φείσεται πάρεξ αὐτοῦ;

25 hoti tis phagetai kai tis pheisetai parex autou?

כּוּ כִּי לְאָדָם שְׂטוּב לְפָנָיו נָתַן חֵכְמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה
וְלַחֹטֵא נָתַן עֲנָיִן לְאַסּוּף וְלִכְנוּס לָתֵת לְטוּב לְפָנָיו
הָאֱלֹהִים גַּם-זֶה הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ:

26. **kiy l'adam shetob l'phanayu nathan chak'mah w'da'ath w'sim'chah w'lachote' nathan in'yan le'esoph w'lik'nos latheth l'tob liph'ney ha'Elohim gam-zeh hebel ur'uth rucha.**

Ecc2:26 For to a person who is good in His sight He has given wisdom and knowledge and joy, while to the sinner He has given the task of gathering and collecting so that he may give to one who is good in the Elohim's sight. This too is vanity and striving after wind.

<26> ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ
πρὸ προσώπου αὐτοῦ ἔδωκεν σοφίαν
καὶ γνῶσιν καὶ εὐφροσύνην·
καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκεν περισπασμὸν
τοῦ προσθεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν
τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ·
ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

26 hoti tō anthrōpō tō agathō
pro prosōpou autou edōken sophian
kai gnōsin kai euphrosynēn;
kai tō hamartanonti edōken perispasmon
tou prostheinai kai tou synagagein
tou dounai tō agathō pro prosōpou tou theou;
hoti kai ge touto mataiotēs kai proairesis pneumatos.

Chapter 3

אֶלְכֹל זְמַן וְעֵת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם: Ecc3:1

אֶלְכֹל זְמַן וְעֵת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם: ם

1. **lakol z'man w'eth l'kal-chephets tachath hashamayim.**

Ecc3:1 There is an appointed time for everything. And there is a time for every event under heaven

<3:1> Τοῖς πᾶσιν χρόνος,
καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

1 Tois pasin chronos,

kai kairos tō panti pragmati hypo ton ouranon.

קַיְרֹס לְכָל מְעַשֵׂה לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם לְכָל מְעַשֵׂה לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם
:קַיְרֹס לְכָל מְעַשֵׂה לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם

בְּעֵת לְלֵדֶת וְעֵת לְמוֹת עֵת לְטַעַת וְעֵת לְעַקֹּר
נְטוּעַ:

2. `eth laledeth w'`eth lamuth `eth lata`ath w'`eth la`aqor natu`a.

Ecc3:2 A time to give birth and a time to die; A time to plant and a time to uproot what is planted.

- <2> καιρός τοῦ τεκεῖν καὶ καιρός τοῦ ἀποθανεῖν,
καιρός τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρός τοῦ ἐκτίλαι πεφυτευμένον,
- 2 kairos tou tekein kai kairos tou apothanein,
kairos tou phyteusai kai kairos tou ektilai pephyteumenon,

אֶת הַחַיִּים לְבַנּוֹת וְעֵת לְהַרְגֵם וְעֵת לְבַנּוֹת וְעֵת לְהַרְגֵם
:אֶת הַחַיִּים לְבַנּוֹת וְעֵת לְהַרְגֵם

3. `eth laharog w'`eth lir'po' `eth liph'rots w'`eth lib'noth.

Ecc3:3 A time to kill and a time to heal; A time to tear down and a time to build up.

- <3> καιρός τοῦ ἀποκτείνειν καὶ καιρός τοῦ ἰάσασθαι,
καιρός τοῦ καθελεῖν καὶ καιρός τοῦ οἰκοδομῆσαι,
- 3 kairos tou apokteinai kai kairos tou iasasthai,
kairos tou kathelein kai kairos tou oikodomēsai,

וְעֵת לְהַרְגֵם וְעֵת לְרַפֵּא וְעֵת לְהַרְגֵם וְעֵת לְרַבֵּן
:וְעֵת לְהַרְגֵם וְעֵת לְרַבֵּן

4. `eth lib'both w'`eth lis'choq `eth s'phod w'`eth r'qod.

Ecc3:4 A time to weep and a time to laugh; A time to mourn and a time to dance.

- <4> καιρός τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρός τοῦ γελάσαι,
καιρός τοῦ κόψασθαι καὶ καιρός τοῦ ὀρχήσασθαι,
- 4 kairos tou klausai kai kairos tou gelasai,
kairos tou kopsasthai kai kairos tou orchēsasthai,

וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת לְקַבֵּץ אֲבָנִים וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת לְקַבֵּץ אֲבָנִים
:וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת לְקַבֵּץ אֲבָנִים

5. `eth l'hash'lik `abanim w'`eth k'nos `abanim `eth lachaboq w'`eth lir'choq mechabeq.

Ecc3:5 A time to throw stones and a time to gather stones; A time to embrace and a time to shun embracing.

- <5> καιρός τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρός τοῦ συναγαγεῖν λίθους,
καιρός τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρός τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περι-

λήμψεως,

5 kairos tou balein lithous kai kairos tou synagagein lithous,
kairos tou perilabein kai kairos tou makrynthēnai apo peri'
lēmpseōs,

וַעֲתָ לְבַקֵּשׁ וְעֵת לְאַבֵּד עֵת לְשָׁמֹר וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ׃
:ϣϷϸωϷϸ ×οϣ ρϣϣωϸ ×ο Δϣϸϸ ×οϣ ωϣϣϸ ×ο 6

6. `eth l'baqesh w'`eth l'abed `eth lish'mor w'`eth l'hash'lik.

Ecc3:6 A time to search and a time to give up as lost; A time to keep and a time to throw away.

<6> καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι,
καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν,

6 kairos tou zētēsai kai kairos tou apolesai,
kairos tou phylaxai kai kairos tou ekbalein,

זַעַת לְקָרוֹעַ וְעֵת לְתַפּוֹר עֵת לְחִשּׁוֹת וְעֵת לְדַבֵּר׃
:ϩϣΔϸ ×οϣ ×ϣωϣϸ ×ο ϩϣϣϸ ×οϣ οϣϩϣϸ ×ο 7

7. `eth liq'ro`a w'`eth lith'por `eth lachashoth w'`eth l'daber.

Ecc3:7 A time to tear apart and a time to sew together; A time to be silent and a time to speak.

<7> καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι,
καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν,

7 kairos tou hrēxai kai kairos tou hrapsai,
kairos tou sigan kai kairos tou lalein,

חַעֲת לְאַהֲבָה וְעֵת לְשֹׂנְאָ עֵת מִלְחָמָה וְעֵת שְׁלוֹם׃ ס
:ϣϣϸω ×οϣ ϩϣϣϸϣ ×ο ϸϣωϸ ×οϣ ϣϩϸϸ ×ο 8

8. `eth le'ehob w'`eth lis'no' `eth mil'chamah w'`eth shalom.

Ecc3:8 A time to love and a time to hate; A time for war and a time for peace.

<8> καιρὸς τοῦ φιλεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μισεῖν,
καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης.

8 kairos tou philēsai kai kairos tou misēsai,
kairos polemou kai kairos eirēnēs.

טַמְהָ-יִתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאַשֶׁר הוּא עֹמֵל׃
:ϣϣϸω ×οϣ ϩϣϣϸϣ ×ο ϸϣωϸ ×οϣ ϣϩϸϸ ×ο 9

9. mah-yith'ron ha`oseh ba'asher hu' `amel.

Ecc3:9 What profit is there to the worker from that in which he toils?

<9> τίς περισσεια τοῦ ποιούντος ἐν οἷς αὐτὸς μοχθεῖ;

9 tis perisseia tou poiountos en hois autos mochthei?

יְהֵאֵתִי אֶת-הָעֵנָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְבְנֵי הָאָדָם׃
:ϣϣϸω ×οϣ ϩϣϣϸϣ ×ο ϸϣωϸ ×οϣ ϣϩϸϸ ×ο 10

יְהֵאֵתִי אֶת-הָעֵנָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְבְנֵי הָאָדָם׃

13 וְכָל-עֹמְלוֹ יִגְוֶה וְכָל-הָאֲדָמָה שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְרָאָה טוֹב בְּכָל-עֲמָלוֹ
מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃

13. w'gam kal-ha'adam sheyo'kal w'shathah w'ra'ah tob b'kal-`amalo matath 'Elohim hi'.
Ecc3:13 moreover, that every man who eats and drinks sees good in all his laborit is the gift of Elohim.

<13> καὶ γε πᾶς ὁ ἄνθρωπος, ὃς φάγεται καὶ πίνεται
καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ,
δόμα θεοῦ ἐστίν.

13 kai ge pas ho anthrōpos, hos phagetai kai pietai
kai idē agathon en panti mochthō autou,
doma theou estin.

14 יְדַבְּרֵנִי כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם
עָלְיוֹ אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגַרֵעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו׃

14. yada`ti kiy kal-'asher ya`aseh ha'Elohim hu' yih'yeh l'`olam `alayu 'eyn l'hosiph
umimenu 'eyn lig'ro`a w'ha'Elohim `asah sheyir'u mil'phanayu.

Ecc3:14 I know that everything the Elohim does will remain forever; there is nothing to add to it and there is nothing to take from it, for the Elohim has so worked that men should fear Him.

<14> ἔγνων ὅτι πάντα, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεός,
αὐτὰ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·
ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἔστιν προσθεῖναι,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν,
καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν, ἵνα φοβηθῶσιν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

14 egnōn hoti panta, hosa epoiēsen ho theos,
auta estai eis ton aiōna;
ep' autō ouk estin prostheinai,
kai ap' autou ouk estin aphelein,
kai ho theos epoiēsen, hina phobēthōsin apo prosōpou autou.

15 טוֹמַה-שֶׁהָיָה כְּבָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הָיָה וְהָאֱלֹהִים
יִבְקֹשׁ אֶת-נִרְדָּף׃

15 וְכָל-עֹמְלוֹ יִגְוֶה וְכָל-הָאֲדָמָה שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְרָאָה טוֹב בְּכָל-עֲמָלוֹ
מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃

טוֹמַה-שֶׁהָיָה כְּבָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הָיָה וְהָאֱלֹהִים
יִבְקֹשׁ אֶת-נִרְדָּף׃

15. mah-shehayah k'bar hu' wa'asher lih'yoth k'bar hayah w'ha'Elohim y'baqesh 'eth-nir'daph.

Ecc3:15 That which is has been already and that which will be has already been, for the Elohim seeks what has passed by.

<15> τὸ γενόμενον ἤδη ἐστίν,
καὶ ὅσα τοῦ γίνεσθαι, ἤδη γέγονεν,
καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν διωκόμενον.

15 to genomenon edē estin,
kai hosa tou ginesthai, edē gegonen,
kai ho theos zētēsei ton diōkomenon.

וַיִּבְרַח אֱלֹהִים מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ 16
:וַיִּבְרַח אֱלֹהִים מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ

טז וְעוֹד רְאִיתִי תַחַת הַשָּׁמַיִם מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט הַמְּשַׁפֵּט שָׁמָּה הָרָשָׁע
וּמְקוֹם הַצְּדִק שָׁמָּה הָרָשָׁע:

16. w'od ra'ithi tachath hashamesh m'qom hamish'pat shamah haresha` um'qom hatsedeq shamah harasha`.

Ecc3:16 Furthermore, I have seen under the sun that in the place of justice there is wickedness and in the place of righteousness there is wickedness.

<16> Καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τῆς κρίσεως,
ἐκεῖ ὁ ἀσεβής,
καὶ τόπον τοῦ δικαίου,
ἐκεῖ ὁ ἀσεβής.

16 Kai eti eidon hypo ton hēlion topon tēs kriseōs,
ekei ho asebeēs,
kai topon tou dikaiou,
ekei ho asebeēs.

וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ 17
:וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ וְיָצָא מִבְּרִיחַ

יז אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי אֶת-הַצְּדִיק וְאֶת-הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט
הָאֱלֹהִים כִּי-עֵת לְכָל-חַפְּזֵי וְעַל כָּל-הַמַּעֲשֵׂה שָׁם:

17. 'amar'ti 'ani b'libi 'eth-hatsadiq w'eth-harasha` yish'pot ha'Elohim kiy-`eth l'kal-chephets w'`al kal-hama`aseh sham.

Ecc3:17 I said to myself, the Elohim will judge both the righteous man and the wicked man, for a time for every matter and for every deed is there.

<17> εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου
Σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεός,
ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι
καὶ ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι.

17 eipa egō en kardiā mou
Syn ton dikaion kai syn ton asebeē krinei ho theos,

hoti kairos tō panti pragmati
kai epi panti tō poiēmati.

יחאמרתי אנני בלבבי על-הברת בני האדם לברם
האלהים ולראות שהם-בהמה המה להם:
18 מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ-לֹא מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ 18
:מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ-מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ

18. ‘amar’ti ‘ani b’libi `al-dib’rath b’ney ha’adam l’baram ha’Elohim w’lir’oth sh’hem-
b’hemah hemah lahem.

Ecc3:18 I said to myself concerning the sons of men, the Elohim has surely tested them in order
for them to see that they are but beasts.

<18> ἐκεῖ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου
περὶ λαλιᾶς υἰῶν τοῦ ἀνθρώπου,
ὅτι διακρινεῖ αὐτούς ὁ θεός,
καὶ τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσὶν καὶ γε αὐτοῖς.

18 ekei eipa egō en kardiā mou
peri lalias huiōn tou anthrōpou,
hoti diakrinei autous ho theos,
kai tou deixai hoti autoi ktēnē eisin kai ge autois.

יטכי מקרה בני-האדם ומקרה הבהמה ומקרה אדם להם
כמות זה כן מות זה ורוח אדם לכל ומותר האדם
מן-הבהמה אין כי הכל הבל:
19 מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ-מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ 19
מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ מִיָּדָאֵךְ

19. kiy miq’reh b’ney-ha’adam umiq’reh hab’hemah umiq’reh ‘echad lahem k’moth zeh ken
moth zeh w’rucha ‘echad lakol umothar ha’adam min-hab’hemah ‘ayin kiy hakol habel.

Ecc3:19 For the fate of the sons of men and the fate of beasts is the same. As one dies so dies the
other; indeed, they all have the same breath and there is no advantage for man over beast, for all
is vanity.

<19> ὅτι συνάντημα υἰῶν τοῦ ἀνθρώπου
καὶ συνάντημα τοῦ κτήνους,
συνάντημα ἐν αὐτοῖς·
ὡς ὁ θάνατος τούτου, οὕτως ὁ θάνατος τούτου,
καὶ πνεῦμα ἐν τοῖς πᾶσιν·
καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτήνος;
οὐδέν, ὅτι τὰ πάντα ματαιότης.

19 hoti synantēma huiōn tou anthrōpou
kai synantēma tou ktēnous,
synantēma hen autois;

22. w'ra'ithi kiy 'eyn tob me'asher yis'mach ha'adam b'ma`asayuki-hu' chel'qo kiy mi y'bi'enu lir'oth b'meh sheyih'yeh 'acharayu.

Ecc3:22 I have seen that nothing is better than that man should be happy in his activities, for that is his lot. For who will bring him to see what will occur after him?

<22> καὶ εἶδον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν
εἰ μὴ ὃ εὐφρανθήσεται ὁ ἄνθρωπος
ἐν ποιήμασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸ μέρος αὐτοῦ·
ὅτι τίς ἀξει αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἔαν γένηται μετ' αὐτόν;

22 kai eidon hoti ouk estin agathon
ei mē ho euphranthēsetai ho anthrōpos
en poiēmasin autou, hoti auto meris autou;
hoti tis axei auton tou idein en hō ean genētai met' auton?

Chapter 4

אֲנִי נִשְׁבַּחְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה אֶת-כָּל-הָעֲשִׂיּוֹת אֲשֶׁר
נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשִׂיּוֹת וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם
וּמִיַּד עֲשִׂיָהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם:

1. w'shab'ti 'ani wa'er'eh 'eth-kal-ha`ashuqim 'asher na`asim tachath hashamesh w'hineh dim'`ath ha`ashuqim w'eyn lahem m'nachem umiad `osh'qeyhem kocha w'eyn lahem m'nachem.

Ecc4:1 Then I looked again at all the acts of oppression which were being done under the sun. And behold I saw the tears of the oppressed and that they had no one to comfort them; and on the side of their oppressors was power, but they had no one to comfort them.

<4:1> Καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον
σὺν πάσας τὰς συκοφαντίας
τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον·
καὶ ἰδοὺ δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν,
καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐτοὺς ἰσχὺς,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν.

1 Kai epestrepsa egō kai eidon
syn pasas tas sykophantias
tas ginomenas hypo ton hēlion;
kai idou dakruon tōn sykophantoumenōn,
kai ouk estin autois parakalōn,
kai apo cheiros sykophantountōn autous ischys,
kai ouk estin autois parakalōn.

אֲנִי נִשְׁבַּחְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה אֶת-כָּל-הָעֲשִׂיּוֹת אֲשֶׁר
נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשִׂיּוֹת וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם
וּמִיַּד עֲשִׂיָהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם:

<10> ὅτι ἐὰν πέσωσιν, ὁ εἰς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ,
καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ ἐνί, ὅταν πέσῃ
καὶ μὴ ἦ δεύτερος τοῦ ἐγεῖραι αὐτόν.

10 hoti ean pesōsin, ho heis egerei ton metochon autou,
kai ouai autō tō heni, hotan pesē
kai mē ē deuterōs tou egeirai auton.

יֵאָמְרוּ אִם-יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם יַחְדָּם לְחֹם וְאִם-יִשְׁכְּבֵהוּ אֶחָד יִחָם׃
יֵאָמְרוּ אִם-יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם יַחְדָּם לְחֹם וְאִם-יִשְׁכְּבֵהוּ אֶחָד יִחָם׃

11. gam 'im-yish'k'bu sh'nayim w'cham lahem ul'echad 'eyak yecham.

Ecc4:11 Furthermore, if two lie down together they keep warm, but how can one be warm alone?

<11> καὶ γε ἐὰν κοιμηθῶσιν δύο, καὶ θερμὴ αὐτοῖς·
καὶ ὁ εἰς πῶς θερμανθή;

11 kai ge ean koimēthōsin duo, kai thermē autois;
kai ho heis pōs thermanthē?

יִבְּאוּ אִם-יִתְקַפוּ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעֲמְדוּ נִגְדָו וְהַחַיִּט הַמְּשֻׁלָּשׁ
לֹא בְמַהֲרָה יִנְתַּק׃

יִבְּאוּ אִם-יִתְקַפוּ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעֲמְדוּ נִגְדָו וְהַחַיִּט הַמְּשֻׁלָּשׁ
לֹא בְמַהֲרָה יִנְתַּק׃

12. w'im-yith'q'pho ha'echad hash'nayim ya'am'du neg'do w'hachut ham'shulash lo' bim'herah yinatheq.

Ecc4:12 And if one can overpower him who is alone, two can resist him. A cord of three strands is not quickly torn apart.

<12> καὶ ἐὰν ἐπικραταιωθῇ ὁ εἰς,
οἱ δύο στήσονται κατέναντι αὐτοῦ,
καὶ τὸ σπαρτίον τὸ ἐντρίτον οὐ ταχέως ἀπορραγήσεται.

12 kai ean epikrataiōthē ho heis,
hoi duo stēsontai katenanti autou,
kai to spartion to entriton ou tacheōs aporrageṣetai.

יֵג טוֹב יֶלֶד מִסֵּבִן וְחָכָם מִמְּלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל אֲשֶׁר לֹא-יָדַע
לְהִזְהַר עוֹד׃

יֵג טוֹב יֶלֶד מִסֵּבִן וְחָכָם מִמְּלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל אֲשֶׁר לֹא-יָדַע
לְהִזְהַר עוֹד׃

13. tob yeled mis'ken w'chakam mimelek zaqen uk'sil 'asher lo'-yada l'hizaher `od.

Ecc4:13 A poor yet wise lad is better than an old and foolish king who no longer knows how to receive instruction.

<13> Ἄγαθος παῖς πένης καὶ σοφὸς
ὑπὲρ βασιλέα πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα,
ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ προσέχειν ἔτι·

13 Agathos pais penēs kai sophos
hyper basilea presbyteron kai aphrona,
hos ouk egnō tou prosechein eti;

14
:wq

יד כִּי-מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לְמַלְךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד
רָשׁ:

14. kiy-mibeyth hasurim yatsa' lim'lok kiy gam b'mal'kutho noladrash.

Ecc4:14 For he has come out of prison to become king, even though he was born poor in his kingdom.

<14> ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται τοῦ βασιλεύσαι,
ὅτι καὶ γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγεννήθη πένης.

14 hoti ex oikou tōn desmiōn exeleusetai tou basileusai,
hoti kai ge en basileiā autou egennēthē penēs.

15
:ywxhax dshoz qwf zgwq d'zq

טוֹרָאִיתִי אֶת-כָּל-הַחַיִּים הַמְהַלְכִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ עִם הַיָּלֵד
הַשְּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתּוֹ:

15. ra'ithi 'eth-kal-hachayim ham'hal'kim tachath hashamesh `im hayeled hasheni 'asher ya`amod tach'tayu.

Ecc4:15 I have seen all the living under the sun throng to the side of the second lad who replaces him.

<15> εἶδον σὺν πάντας τοὺς ζῶντας
τοὺς περιπατοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον
μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέρου,
ὃς στήσεται ἀντ' αὐτοῦ,

15 eidon syn pantas tous zōntas
tous peripatountas hypo ton hēlion
meta tou neaniskou tou deuterou,
hos stēsetai ant' autou,

16
:hyy yzboqy l'qz qf-zg yz-yshwz kl shgyqhaz

טוֹ אֵין-קֵץ לְכָל-הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר-הָיָה לְפָנֵיהֶם גַּם
הַאֲחֵרוֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ-בּוֹ כִּי-גַם-זֶה הֶבֶל וְרַעְיוֹן רוּחַ:

16. 'eyn-qets l'kal-ha`am l'kol 'asher-hayah liph'neyhem gam ha'acharonim lo' yis'm'chu-bo kiy-gam-zeh hebel w'ra`yon rucha.

Ecc4:16 There is no end to all the people, to all who were before them, and even the ones who will come later will not be happy with him, for this too is vanity and striving after wind.

καὶ καρδία σου μὴ ταχυνάτω
 τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ·
 ὅτι ὁ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς,
 ἐπὶ τούτῳ ἔστωσαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι.

1 mē speude epi stomati sou,
 kai kardia sou mē tachynatō
 tou exenegkai logon pro prosōpou tou theou;
 hoti ho theos en tō ouranō, kai sy epi tēs gēs,
 epi toutō estōsan hoi logoi sou oligoi.

בְּכִי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עֲנָנִין וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים׃
 מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא

3. (5:2 in Heb.) **kiy ba' hachalom b'rob `in'yan w'qol k'sil b'rob d'barim.**

Ecc5:3 For the dream comes through much effort and the voice of a fool through many words.

<2> ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον ἐν πλήθει περισπασμοῦ
 καὶ φωνὴ ἄφρονος ἐν πλήθει λόγων.

2 hoti paraginetai enyption en plēthei perispasmou
 kai phōnē aphronos en plēthei logōn.

גַּבְעֵי אֲשֶׁר תִּדְוֹר נִדְוֹר לְאֱלֹהִים אַל-תִּאָחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי אֵינְךָ
 חֹפֶץ בְּכִסְיֵלִים אֵת אֲשֶׁר-תִּדְוֹר שְׁלִים׃
 מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא

4. (5:3 in Heb.) **ka'asher tidor neder l'Elohim 'al-t'acher l'shal'mo kiy 'eyn chephets bak'silim 'eth 'asher-tidor shalem.**

Ecc5:4 When you make a vow to **Elohim**, do not be late in paying it; for He takes no delight in fools. Pay what you vow!

<3> καθὼς ἂν εὕξη εὐχὴν τῷ θεῷ,
 μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀποδοῦναι αὐτήν·
 ὅτι οὐκ ἔστιν θέλημα ἐν ἀφροσιν,
 σὺν ὅσα ἐὰν εὕξη ἀπόδος.

3 kathōs an euxē euchēn tō theō,
 mē chronisēs tou apodounai autēn;
 hoti ouk estin thelēma en aphrosin,
 syn hosa ean euxē apodos.

דְּטוֹב אֲשֶׁר לֹא-תִדְוֹר מִנְשֶׁתִּדְוֹר וְלֹא תִשְׁלִים׃
 מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא מְעַלְמָא

5. (5:4 in Heb.) **tob 'asher lo'-thidor mishetidor w'lo' th'shalem.**

Ecc5:5 It is better that you should not vow than that you should vow and not pay.

<4> ἀγαθὸν τὸ μὴ εὕξασθαί σε
 ἢ τὸ εὕξασθαί σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι.

4 agathon to mē euxasthai se
ē to euxasthai se kai mē apodounai.

5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5
יָגִיד-לְךָ 5

הַאֲלֹהִים אֵת-פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת-בְּשָׁרְךָ וְאֶל-תֹּאמַר לְפָנַי
הַמְלִאָךְ כִּי שָׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל-קוֹלְךָ
וְחָבַל אֶת-מַעֲשֵׂיהָ יְדֹיךָ:

6. (5:5 in Heb.) 'al-titen 'eth-pik lachati' 'eth-b'sarek w'al-to'mar liph'ney hamal'ak kiy sh'gagah hi' lamah yiq'tsoph ha'Elohim `al-qolek w'chibel 'eth-ma`aseh yadeyak.
Ecc5:6 Do not let your speech cause you to sin and do not say in the presence of the messenger of the Elohim that it was a mistake. Why should the Elohim be angry on account of your voice and destroy the work of your hands?

<5> μὴ δῶς τὸ στόμα σου τοῦ ἐξαμαρτῆσαι τὴν σάρκα σου
καὶ μὴ εἴπῃς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι Ἄγνοιά ἐστιν,
ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς ἐπὶ φωνῇ σου
καὶ διαφθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου.

5 mē dōs to stoma sou tou examartēsai tēn sarka sou
kai mē eipēs pro prosōpou tou theou hoti Agnoia estin,
hina mē orgisthē ho theos epi phōnē sou
kai diaphtheirē ta poiēmata cheirōn sou.

6
וְכִי בָרַב חַלְמוֹת וְהִבְלִים וְדַבָּרִים הַרְבֵּה כִּי
אֶת-הָאֱלֹהִים יִרְא:

וְכִי בָרַב חַלְמוֹת וְהִבְלִים וְדַבָּרִים הַרְבֵּה כִּי
אֶת-הָאֱלֹהִים יִרְא:

7. (5:6 in Heb.) kiy b'rob chalomoth wahabalim ud'barim har'beh kiy 'eth-ha'Elohim y'ra'.
Ecc5:7 For in many dreams and in many words there is emptiness. Rather, fear the Elohim.

<6> ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιότητες καὶ λόγοι πολλοί.
ὅτι σὺν τὸν θεὸν φοβοῦ.

6 hoti en plēthei enypniōn kai mataiotētes kai logoi polloi;
hoti syn ton theon phobou.

7
זְאִם-עֲשָׂק רָשׁ וְגִזְל מְשַׁפֵּט וְצַדִּיק תִּרְאָה בְּמַדִּינָה
אֶל-תִּתְמָה עַל-הַחֶפֶץ כִּי גִבּוֹ מֵעַל גִּבּוֹ שֹׁמֵר וְגִבּוֹהִים

זְאִם-עֲשָׂק רָשׁ וְגִזְל מְשַׁפֵּט וְצַדִּיק תִּרְאָה בְּמַדִּינָה
אֶל-תִּתְמָה עַל-הַחֶפֶץ כִּי גִבּוֹ מֵעַל גִּבּוֹ שֹׁמֵר וְגִבּוֹהִים

8. (5:7 in Heb.) 'im-`osheq rash w'gezel mish'pat watsedeq tir'eh bam'dinah'al-tith'mah `al-hachephets kiy gaboha me`al gaboha shomer ug'bohim `aleyhem.

Ecc5:8 If you see oppression of the poor and denial of justice and righteousness in the province, do not be shocked at the sight; for one official watches over another official, and there are higher officials over them.

<7> Ἐὰν συκοφαντίαν πένητος καὶ ἀρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἴδῃς ἐν χώρᾳ,
μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγματι·
ὅτι ὑψηλὸς ἐπάνω ὑψηλοῦ φυλάξαι
καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτούς.

7 Ean sykophantian penētos kai harpagēn krimatos kai di'kaiosynēs idēs en chōrā,
mē thaumasēs epi tō pragmati;
hoti huyēlos epanō huyēlou phylaxai
kai huyēloi ep' autous.

חַוִּיתָרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
8 חוֹשֶׁה רָשׁ וְגֵזֵל מִשְׁפָּט וְצַדִּיק תִּירֶה בַּמִּדִּינָה אֶל־תִּיֹתֵם מֵעַל הַחֶפְצִים כִּי גְבוּהָ מֵעַל גְבוּהָ שׁוֹמֵר וְגֹבִיּוֹת עֲלֵיהֶם:

9. (5:8 in Heb.) w'yith'ron 'erets bakol hi' melek l'sadeh ne`ebad.

Ecc5:9 After all, a king who cultivates the field is an advantage to the land.

<8> καὶ περισσεία γῆς ἐν παντί ἐστι,
βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασμένου.

8 kai perisseia gēs en pantī esti,
basileus tou agrou eirgasmenou.

9 אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
ט אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
ט אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
ט אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:

10. (5:9 in Heb.) 'oheb keseph lo'-yis'ba` keseph umi-'oheb behamon lo' th'bu'ah gam-zeh habel.

Ecc5:10 He who loves money will not be satisfied with money, nor he who loves abundance with its income. This too is vanity.

<9> Ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου·
καὶ τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτῶν γένημα;
καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

9 Agapōn argyrion ou plēsthēsetai argyriou;
kai tis ēgapēsen en plēthei autōn genēma?
kai ge touto mataiotēs.

10 אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
10 אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
10 אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:
10 אִם־יִתְרוֹן אֶרֶץ כָּכֹל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבַד:

יבִּרְבוּת הַטוֹבָה רַבּוֹ אוֹכְלֶיהָ וּמַה־כֹּשֶׁרוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי
אִם־רְאִיתָ עֵינֶיךָ:

11. (5:10 in Heb.) bir'both hatobah rabu 'ok'leyah umah-kish'ron lib'`aleyah kiy 'im-r'iath `eynayu.

Ecc5:11 When good things increase, those who consume them increase. So what is the advantage to their owners except to look on?

<10> ἐν πλήθει τῆς ἀγαθωσύνης ἐπληθύνθησαν ἔσθοντες αὐτήν·
καὶ τί ἀνδρεία τῷ παρ' αὐτῆς
ὅτι ἄλλ' ἢ τοῦ ὀράν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ;

10 en plēthei tēs agathōsynēs eplēthynthēsan esthontes autēn;
kai ti andreia tō par' autēs
hoti all' ē tou horan ophthalmois autou?

וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר
וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר

וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר
וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר

12. (5:11 in Heb.) m'thuqah sh'nath ha`obed 'im-m`at w'im-har'beh yo'kel w'hasaba` le`ashir `eynenu manicha lo lishon.

Ecc5:12 The sleep of the working man is pleasant, whether he eats little or much; but the full stomach of the rich man does not allow him to sleep.

<11> γλυκὺς ὕπνος τοῦ δούλου,
εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται·
καὶ τῷ ἐμπλησθέντι τοῦ πλουτήσαι
οὐκ ἔστιν ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνώσαι.

11 glykys hypnos tou doulou,
ei oligon kai ei poly phagetai;
kai tō emplēsthenti tou ploutēsai
ouk estin aphion auton tou hypnōsai.

וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר
וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר

וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר
וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר וְהַשְׁבַּע יֵאֱמָר

13. (5:12 in Heb.) yesh ra`ah cholah ra'ithi tachath hashamesh `osher shamur lib`alayu l'ra`atho.

Ecc5:13 There is a grievous evil which I have seen under the sun: riches being hoarded by their owner to his hurt.

<12> ἔστιν ἀρρωστία, ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον,
πλοῦτον φυλασσόμενον τῷ παρ' αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ,

12 estin arrōstia, hēn eidon hypo ton hēlion,
plouton phyllassomenon tō par' autou eis kakian autou,

יֵשׁוּעַ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעֵתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי וְעַתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי 13
:אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי

יְגַוְוָא בְּדַעְתָּא דְּהוּא בְּעֵינַן רַע וְהוּלִיד בֵּין וְאִין בְּיָדוֹ
מִמָּוְמָה:

14. (5:13 in Heb.) w'abad ha`osher hahu' b`in'yan ra` w'holid ben w'eyn b'yado m'umah.

Ecc5:14 When those riches were lost through a bad investment and he had fathered a son, then there was nothing to support him.

<13> καὶ ἀπολείται ὁ πλοῦτος ἐκείνος ἐν περισπασμῶ πονηρῶ,
καὶ ἐγέννησεν υἷόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν.

13 kai apoleitai ho ploutos ekeinos en perispasmō ponērō,
kai egennēsen huion, kai ouk estin en cheiri autou ouden.

כָּשָׁם אֲבָדָה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי וְעַתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי 14
:יֵשׁוּעַ אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעֵתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי

יֵד כְּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשָׁבָא
וּמִמָּוְמָה לֹא־יִשָּׂא בְּעַמְלוֹ שְׂיָלֵךְ בְּיָדוֹ:

15. (5:14 in Heb.) ka'asher yatsa' mibeten 'imo `arom yashub laleketh k'sheba' um'umah lo'-
yisa' ba'amalo sheyolek b'yado.

Ecc5:15 As he had come naked from his mothers womb, so will he return as he came. He will take nothing from the fruit of his labor that he can carry in his hand.

<14> καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνός,
ἐπιστρέψει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἦκει
καὶ οὐδέν οὐ λήμψεται ἐν μόχθῳ αὐτοῦ,
ἵνα πορευθῆ ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

14 kathōs exēlthen apo gastros mētros autou gymnos,
epistrepsei tou poreuthēnai hōs hēkei
kai ouden ou lēmpsetai en mochthō autou,
hina poreuthē en cheiri autou.

וְעַתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי וְעַתָּה אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי 15
:אֲנִי מִשְׁכַּח אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לִּי

טוּ וְגַם־זֶה רָעָה חוֹלָה כָּל־עֵמֶת שָׁבָא בֵּין יָלֵךְ וּמַה־יִּתְרוֹן
לוֹ שְׂיַעֲמֹל לְרוּחַ:

16. (5:15 in Heb.) w'gam-zoh ra`ah cholah kal`umath sheba' ken yelek umah-yith'ron lo
sheya`amol laruach.

Ecc5:16 This also is a grievous evil exactly as a man is born, thus will he die. So what is the advantage to him who toils for the wind?

<15> καὶ γε τοῦτο πονηρὰ ἀρρωστία·

אֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְרַבָּה הִיא
עַל-הָאָדָם׃

1. yesh ra`ah 'asher ra'ithi tachath hashamesh w'rabah hi' `al-ha'adam.

Ecc6:1 There is an evil which I have seen under the sun and it is prevalent among men

<6:1> Ἔστιν πονηρία, ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον,
καὶ πολλή ἐστιν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον·

1 Estin ponēria, hēn eidon hypo ton hēlion,
kai pollē estin epi ton anthrōpon;

יְיָ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִתֶּן-לוֹ הָאֱלֹהִים עֲשֶׂר וְנִכְסִים וְכָבוֹד וְאֵינְנוּ
חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר-יִתְּאָוֶה וְלֹא-יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים
לְאָכַל מִמֶּנּוּ כִּי אֵשׁ נִכְרִי יֹאכְלֵנוּ זֶה הֶבֶל וְחָלִי רָע
הוּא׃

2. 'ish 'asher yiten-lo ha'Elohim `osher un'kasim w'kabod w'eynenu chaser l'naph'sho mikol 'asher-yith'aueh w'lo'-yash'litenu ha'Elohim le'ekol mimenu kiy 'ish nak'ri yo'kalenu zeh hebel wachali ra` hu'.

Ecc6:2 a man to whom the Elohim has given riches and wealth and honor so that his soul lacks nothing of all that he desires; yet the Elohim has not empowered him to eat from them, for a foreigner enjoys them. This is vanity and a severe affliction.

<2> ἀνὴρ, ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς
πλοῦτον καὶ ὑπάρχοντα καὶ δόξαν,
καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ
ἀπὸ πάντων, ὧν ἐπιθυμήσει,
καὶ οὐκ ἐξουσιάζει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ,
ὅτι ἀνὴρ ξένος φάγεται αὐτόν·
τοῦτο ματαιότης καὶ ἀρρωστία πονηρά ἐστιν.

2 anēr, hō dōsei autō ho theos
plouton kai hyparchonta kai doxan,
kai ouk estin husterōn tē psychē autou
apo pantōn, hōn epithymēsei,
kai ouk exousiasei autō ho theos tou phagein ap' autou,
hoti anēr xenos phagetai auton;
touto mataiotēs kai arrōstia ponēra estin.

אֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְרַבָּה הִיא עַל-הָאָדָם׃

אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט
אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט אָנפֿאַר-אַרבעט

גאָם-יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יִחְיֶה וְרַב שְׂפִיחָיו
יְמֵי-שָׁנָיו וְנִפְשׁוֹ לֹא-תִשְׁבַּע מִן-הַטּוֹבָה וְגַם-קְבוּרָה
לֹא-הָיְתָה לוֹ אֲמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל:

3. 'im-yolid 'ish me'ah w'shanim raboth yich'yeh w'rab sheyih'yu y'mey-shanayu w'naph'sho lo'-this'ba` min-hatobah w'gam-q'burah lo'-hay'thah lo 'amar'ti tob mimenu hanaphel.

Ecc6:3 If a man fathers a hundred children and lives many years, however many they be, but his soul is not satisfied with good things and he does not even have a proper burial, then I say, Better the miscarriage than he,

<3> εὐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατὸν καὶ ἔτη πολλὰ ζήσεται,
καὶ πλήθος ὃ τι ἔσονται ἡμέραι ἐτῶν αὐτοῦ,
καὶ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ τῆς ἀγαθωσύνης,
καὶ γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ,
εἶπα Ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ ἔκτρομα,
3 ean gennēsē anēr hekaton kai etē polla zēsetai,
kai plēthos ho ti esontai hēmerai etōn autou,
kai psychē autou ouk emplēsthēsetai apo tēs agathōsynēs,
kai ge taphē ouk egeneto autō,
eipa Agathon hyper auton to ektrōma,

אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט
דְּכִי-בִהְבֵּל בָּא וּבַחֲשֵׁךְ יִלָּךְ וּבַחֲשֵׁךְ שְׁמוֹ יִכֹּסֶה:

4. kiy-bahebel ba' ubachoshek yelek ubachoshek sh'mo y'kuseh.

Ecc6:4 for it comes in futility and goes into obscurity; and its name is covered in obscurity.

<4> ὅτι ἐν ματαιότητι ἦλθεν καὶ ἐν σκότει πορεύεται,
καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐτοῦ καλυφθήσεται,
4 hoti en mataiotēti ēlthen kai en skotei poreuetai,
kai en skotei onoma autou kalyphthēsetai,

אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט
הַגַּם-שֶׁמֶשׁ לֹא-רָאָה וְלֹא יָדַע גַּחַת לְזֶה מִזֶּה:

5. gam-shemesh lo'-ra'ah w'lo' yada` nachath lazeh mizeh.

Ecc6:5 It never sees the sun and it never knows anything; it is better off than he.

<5> καὶ γε ἥλιον οὐκ εἶδεν καὶ οὐκ ἔγνω,
ἀνάπαυσις τούτῳ ὑπὲρ τούτων.
5 kai ge hēlion ouk eiden kai ouk egnō,
anapausis toutō hyper touton.

אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט
אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט אָפֿאַר-אַרבעט

9 agathon horama ophthalmōn hyper poreuomenon psychē.
kai ge touto mataiotēs kai proairesis pneumatōs.

יִמְהַשְׁהַיָּה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנֹדַע אֲשֶׁר-הוּא אָדָם
וְלֹא-יִוָּכַל לְדַיֵּן עִם שְׁהַתְּקִיף מִמֶּנּוּ: 10

10. mah-shehayah k'bar niq'ra' sh'mo w'noda`'asher-hu' 'adam w'lo'-yukal ladin`im shehataqiph mimenu.

Ecc6:10 Whatever exists has already been named, and it is known what man is; for he cannot dispute with him who is stronger than he is.

<10> Εἶ τι ἐγένετο, ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἐγνώσθη ὃ ἐστὶν ἄνθρωπος,
καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν·

10 Ei ti egeneto, ēdē keklētai onoma autou,
kai egnōsthē ho estin anthrōpos,
kai ou dynēsetai tou krithēnai meta tou ischyrou hyper auton;

יֵשׁ-דְּבָרִים הַרְבֵּה מִרְבִּים הַבָּל מֵהַ-יִּתֵּר לְאָדָם: 11

11. kiy yesh-d'barim har'beh mar'bim habel mah-yother la'adam.

Ecc6:11 For there are many words which increase futility. What then is the advantage to a man?

<11> ὅτι εἰσὶν λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα.
τί περισσὸν τῷ ἀνθρώπῳ;

11 hoti eisin logoi polloi plēthynontes mataiotēta.
ti perisson tō anthrōpō?

יֵב כִּי מִי-יֹדַע מַה-טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים מִסְפֵּר יְמֵי-חַיָּי
הַבָּלוּ וַיַּעֲשִׂים כַּצֶּל אֲשֶׁר מִי-יִגִּיד לְאָדָם מֵהַ-יְהִיָּה אַחֲרָיו
תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ: 12

12. kiy mi-yode`a mah-tob la'adam bachayim mis'par y'mey-chayeyheb'lo w'ya`asem katsel 'asher mi-yagid la'adam mah-yih'yeh 'acharayu tachath hashamesh.

Ecc6:12 For who knows what is good for a man during his lifetime, during the few years of his futile life? He will spend them like a shadow. For who can tell a man what will be after him under the sun?

<12> ὅτι τίς οἶδεν τί ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ
ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς ματαιότητος αὐτοῦ;
καὶ ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιᾷ·

יא טובה חכמה עם-נחלה ויתר לראי השמש:

11. tobah chak'mah im-nachalah w'yother l'ro'ey hashamesh.

Ecc7:11 Wisdom along with an inheritance is good and an advantage to those who see the sun.

<11> ἀγαθὴ σοφία μετὰ κληροδοσίας
καὶ περισσεία τοῖς θεωροῦσιν τὸν ἥλιον·

11 agathē sophia meta klērodoσίας
kai perisseia tois theōrousin ton hēlion;

אשחא חכמה ויתרון ונחלה עם-אשחא חכמה טובה יא
:אשחא חכמה

יב כי בצל החכמה בצל הכסף ויתרון העת החכמה
תחיה בעליה:

12. kiy b'tsel hachak'mah b'tsel hakaseph w'yith'ron da'ath hachak'mah t'chayeh b'aleyah.

Ecc7:12 For wisdom is protection just as money is protection, But the advantage of knowledge is that wisdom preserves the lives of its possessors.

<12> ὅτι ἐν σκιά αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιά τοῦ ἀργυρίου,
καὶ περισσεία γνώσεως τῆς σοφίας
ζωοποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς.

12 hoti en skia autēs hē sophia hōs skia tou argyriou,
kai perisseia gnōseōs tēs sophias
zōopoiēsei ton par' autēs.

אשחא חכמה ויתרון ונחלה עם-אשחא חכמה טובה יא
:אשחא חכמה

יג ראה את-מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר
עותרו:

13. r'eh 'eth-ma'aseh ha'Elohim kiy mi yukal l'thaqen 'eth 'asher iu'tho.

Ecc7:13 Consider the work of the Elohim, for who is able to straighten what He has bent?

<13> ἰδὲ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ·
ὅτι τίς δυνατὸν εἶναι τοῦ κοσμηῆσαι
ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν;

13 ide ta poiēmata tou theou;
hoti tis dynēsetai tou kosmēsai
hon an ho theos diastrepsē auton?

אשחא חכמה ויתרון ונחלה עם-אשחא חכמה טובה יא
:אשחא חכמה

יד ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את-זה
לעמת-זה עשה האלהים על-הברת שלא ימצא האדם

14. b'yom tobah heyeh b'tob ub'yom ra'ah r'eh gam 'eth-zeh l'umath-zeh `asah ha'Elohim `al-dib'rath shelo yim'tsa' ha'adam 'acharayu m'umah.

Ecc7:14 In the day of prosperity be happy, but in the day of adversity consider the Elohim has made the one as well as the other so that man will not discover anything that will be after him.

<14> ἐν ἡμέρα ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ
καὶ ἐν ἡμέρα κακίας ἰδέ·
καί γε σὺν τούτῳ σύμφωνον τούτῳ
ἐποίησεν ὁ θεὸς περὶ λαλιᾶς,
ἵνα μὴ εὕρη ὁ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ μηδέν.

14 en hēmerā agathōsynēs zēthi en agathō
kai en hēmerā kakias ide;
kai ge syn touto symphōnon toutō
epoiēsen ho theos peri lalias,
hina mē heurē ho anthrōpos opisō autou mēden.

יְפֹאֲרֵךְ אֱלֹהִים וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל 15
:יְפֹאֲרֵךְ אֱלֹהִים וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

טו אֶת-הַכֹּל רְאִיתִי בְיָמַי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אֲבִד בְּצַדִּיקוֹ
וְיֵשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ:

15. 'eth-hakol ra'ithi bimey heb'li yesh tsadiq 'obed b'tsid'qow'yesh rasha` ma'arik b'ra`atho.

Ecc7:15 I have seen everything during my lifetime of futility; there is a righteous man who perishes in his righteousness and there is a wicked man who prolongs his life in his wickedness.

<15> Σὺν τὰ πάντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός μου·
ἔστιν δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ,
καὶ ἔστιν ἀσεβῆς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ.

15 Syn ta panta eidon en hēmerais mataiotētos mou;
estin dikaios apollymenos en dikaiō autou,
kai estin asebēs menōn en kakiā autou.

יְפֹאֲרֵךְ אֱלֹהִים וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל 16
:טז אֶל-תְּהִי צְדִיק הַרְבֵּה וְאֶל-תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר לְמַה תִּשְׁוִימוּם:

16. 'al-t'hi tsadiq har'beh w'al-tith'chakam yother lamah tishomem.

Ecc7:16 Do not be excessively righteous and do not be overly wise. Why should you ruin yourself?

<16> μὴ γίνου δίκαιος πολὺ
καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μήποτε ἐκπλαγῆς.

16 mē ginou dikaios poly
kai mē sophizou perissa, mēpote ekplagēs.

כְּלֹא יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל 17
:יְפֹאֲרֵךְ אֱלֹהִים וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

יִזְאַל-תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל-תִּהְיֶה סָכָל לְמָה תָּמוּת בְּלֹא

עֲתִידָהּ:

17. 'al-tir'sha` har'beh w'al-t'hi sakal lamah thamuth b'lo' `itek.

Ecc7:17 Do not be excessively wicked and do not be a fool. Why should you die before your time?

<17> μὴ ἀσεβήσης πολὺ καὶ μὴ γίνου σκληρός,
ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου.

17 mē asebesēs poly kai mē ginou sklēros,
hina mē apothanēs en ou kairō sou.

יִזְאַל-תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל-תִּהְיֶה סָכָל לְמָה תָּמוּת בְּלֹא 18
:יִזְאַל-תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל-תִּהְיֶה סָכָל לְמָה תָּמוּת בְּלֹא

יִחַטֹּב אֲשֶׁר תִּנְאַחֵז בְּזֶה וְגַם-מִזֶּה אַל-תִּנְחַח אֶת-יְרֵדָךְ
כִּי-יִרְא אֱלֹהִים יִצֵּא אֶת-כָּלָם:

18. tob 'asher te'echoz bazeh w'gam-mizeh 'al-tanach 'eth-yadek kiy-y're' 'Elohim yetse' 'eth-kulam.

Ecc7:18 It is good that you grasp one thing and also not let go of the other; for the one who fears Elohim comes forth with both of them.

<18> ἀγαθὸν τὸ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ,
καὶ γε ἀπὸ τούτου μὴ ἀνήσ τὴν χεῖρά σου,
ὅτι φοβούμενος τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα.

18 agathon to antechesthai se en toutō,
kai ge apo toutou mē anēs tēn cheira sou,
hoti phoboumenos ton theon exeleusetai ta panta.

יִטְהַחֲמָה תִּנְעֹז לְחַכָּם מִעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הֵיוּ בְּעִירָהּ 19
:יִטְהַחֲמָה תִּנְעֹז לְחַכָּם מִעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הֵיוּ בְּעִירָהּ

19. hachak'mah ta`oz lechakam me`asarah shalitim 'asher hayu ba`ir.

Ecc7:19 Wisdom strengthens a wise man more than ten rulers who are in a city.

<19> Ἡ σοφία βοηθήσει τῷ σοφῷ
ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει.

19 Hē sophia boēthēsei tō sophō
hyper deka exousiazontas tous ontas en tē polei;

כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה-טוֹב וְלֹא 20
:כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה-טוֹב וְלֹא

כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה-טוֹב וְלֹא
יִחַטֹּב:

20. kiy 'adam 'eyn tsadiq ba'arets 'asher ya`aseh-tob w'lo' yecheta'.

Ecc7:20 Indeed, there is not a righteous man on earth who continually does good and who never sins.

<20> ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν δίκαιος ἐν τῇ γῆ,

σὺν τὴν γυναῖκα, ἥτις ἐστὶν θηρεύματα
καὶ σαγήναι καρδία αὐτῆς,
δεσμοὶ χεῖρες αὐτῆς·
ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ’ αὐτῆς,
καὶ ἁμαρτάνων συλλημφθήσεται ἐν αὐτῇ.

26 kai heuriskō egō pikroteron hyper thanaton,
syn tēn gynaika, hētis estin thēreumata
kai sagēnai kardia autēs,
desmoi cheires autēs;
agathos pro prosōpou tou theou exairethēsetai ap’ autēs,
kai hamartanōn syllēmphthēsetai en autē.

כִּי־יִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיָּם וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה 27
:יָדָיו־יָבִישׁ

כִּזְרָאָה זֶה מְצָאתִי אֶמְרָה קֹהֵלֶת אַחַת לְאַחַת לְמִצְאָה
חֻשְׁבֹּן:

27. r’eh zeh matsa’thi ‘am’rah qoheleth ‘achath l’achath lim’tso’ chesh’bon.

Ecc7:27 Behold, I have discovered this, says the Preacher, adding one thing to another to find an explanation,

<27> ἰδὲ τοῦτο εὔρον, εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής,
μία τῇ μιᾷ τοῦ εὔρειν λογισμὸν,

27 ide touto heuron, eipen ho Ekklesiastēs,
mia tē miā tou heurein logismon,

יִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיָּם וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה 28
:כִּי־יִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיָּם וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה

כַּחֲאֶשֶׁר עוֹד־בְּקִשָּׁה נִפְשִׁי וְלֹא מְצָאתִי אָדָם אֶחָד מֵאֲלֵהּ
מְצָאתִי וְאֶשֶׁה בְּכָל־אֲלֵה לֹא מְצָאתִי:

28. ‘asher `od-biq’shah naph’shi w’lo’ matsa’thi ‘adam ‘echad me’elephmatsa’thi w’ishah b’kal-’eleh lo’ matsa’thi.

Ecc7:28 which I am still seeking but have not found. I have found one man among a thousand, but I have not found a woman among all these.

<28> ὃν ἔτι ἐζήτησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ οὐχ εὔρον·
ἄνθρωπον ἓνα ἀπὸ χιλίων εὔρον
καὶ γυναῖκα ἐν πᾶσι τούτοις οὐχ εὔρον.

28 hon eti ezētēsen hē psychē mou kai ouch heuron;
anthrōpon hena apo chiliōn heuron
kai gynaika en pasi toutois ouch heuron.

יִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיָּם וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה 29
:יִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיָּם וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה וְיִשְׁׁלַח אֶת־יָדָיו לְבַחֵן אֶת־הַיַּבָּשָׁה

כַּט לְבַד רְאֵה-זֶה מִצָּאֲתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם
 יִשָּׂר וְהִמָּה בְקִשְׁוֵי חֲשִׁבֹנוֹת רַבִּים:

29. l'bad r'eh-zeh matsa'thi 'asher `asah ha'Elohim 'eth-ha'adam yashar w'hemah biq'shu chish'bonoth rabim.

Ecc7:29 Behold, I have found only this, that the Elohim made men upright, but they have sought out many devices.

<29> πλὴν ἰδὲ τοῦτο εὖρον, ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς
 σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ,
 καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλούς.

29 plēn ide touto heuron, ho epoiēsen ho theos
 syn ton anthrōpon euthē,
 kai autoi ezētēsan logismous pollous.

Chapter 8

אִמִּי כִּהְחַכַּם וּמִי יוֹדֵעַ פִּשְׁרֵ דְבַר חַכְמַת אָדָם
 תֵּאִיר פָּנָיו וְעֵז פָּנָיו יִשְׁנֶאֱ: Ecc8:1

אִמִּי כִּהְחַכַּם וּמִי יוֹדֵעַ פִּשְׁרֵ דְבַר חַכְמַת אָדָם
 תֵּאִיר פָּנָיו וְעֵז פָּנָיו יִשְׁנֶאֱ:

1. mi k'hechakam umi yode`a peshar dabar chak'math 'adam ta'ir panayu w`oz panayu y'shune'.

Ecc8:1 Who is like the wise man and who knows the interpretation of a matter? A mans wisdom illumines him and causes his stern face to beam.

<8:1> Τίς οἶδεν σοφούς; καὶ τίς οἶδεν λύσιν ῥήματος;
 σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ,
 καὶ ἀναιδῆς προσώπων αὐτοῦ μισηθήσεται.

1 Tis oiden sophous? kai tis oiden lysin hrēmatos?
 sophia anthrōpou phōtiei prosōpon autou,
 kai anaidēs prosōpō autou misēthēsetai.

בְּאֵנִי פִּי-מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דְּבַר־תְּשׁוּבָת אֱלֹהִים:
 אִמִּי כִּהְחַכַּם וּמִי יוֹדֵעַ פִּשְׁרֵ דְבַר חַכְמַת אָדָם
 תֵּאִיר פָּנָיו וְעֵז פָּנָיו יִשְׁנֶאֱ: 2

2. 'ani pi-melek sh'mor w`al dib'rath sh'bu`ath 'Elohim.

Ecc8:2 I say, Keep the command of the king because of the oath before Elohim.

<2> στόμα βασιλέως φύλαξον
 καὶ περὶ λόγου ὄρκου θεοῦ μὴ σπουδάσης·

2 stoma basileōs phylaxon
 kai peri logou horkou theou mē spoudasēs;

אִמִּי כִּהְחַכַּם וּמִי יוֹדֵעַ פִּשְׁרֵ דְבַר חַכְמַת אָדָם
 תֵּאִיר פָּנָיו וְעֵז פָּנָיו יִשְׁנֶאֱ: 3

גַּאֲל־תִּבְהַל מִפְּנֵי תִלְךָ אֶל־תַּעֲמֹד בְּדַבַּר רָע כִּי
כָּל־אֲשֶׁר יַחֲפִיץ יַעֲשֶׂה:

3. 'al-tibahel mipanayu telek 'al-ta`amod b'dabar ra` kiy kal-'asher yach'pots ya`aseh.

Ecc8:3 Do not be in a hurry to leave him. Do not join in an evil matter, for he will do whatever he pleases.

- <3> ἀπό προσώπου αὐτοῦ πορεύσῃ,
μὴ στῆς ἐν λόγῳ πονηρῶ·
ὅτι πᾶν, ὃ ἐὰν θελήσῃ, ποιήσῃ,
3 apo prosōpou autou poreusē,
mē stēs en logō ponērō;
hoti pan, ho ean thelēsē, poiēsei,

אֶל־תִּבְהַל מִפְּנֵי תִלְךָ אֶל־תַּעֲמֹד בְּדַבַּר רָע כִּי
כָּל־אֲשֶׁר יַחֲפִיץ יַעֲשֶׂה:

4. ba'asher d'bar-melek shil'ton umi yo'mar-lo mah-ta`aseh.

Ecc8:4 Since the word of the king is authoritative, who will say to him, What are you doing?

- <4> καθὼς λαλεῖ βασιλεὺς ἐξουσιάζων,
καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ποιήσεις;
4 kathōs lalei basileus exousiazōn,
kai tis erei autō Ti poiēseis?

הַשׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יִדַע דְּבַר רָע וְיַעֲשֶׂה
חֻקִּים:

5. shomer mits'wah lo' yeda` dabar ra` w'`eth umish'pat yeda` leb chakam.

Ecc8:5 He who keeps a royal command experiences no trouble, for a wise heart knows the proper time and procedure.

- <5> ὁ φυλάσσει ἐντολὴν οὐ γνώσεται ῥῆμα πονηρόν,
καὶ καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ·
5 ho phylassōn entolēn ou gnōsetai hrēma ponēron,
kai kairon kriseōs ginōskei kardia sophou;

וְכִי לְכָל־חֻפִּיץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־רַעַת הָאָדָם רַבָּה
עָלָיו:

6. kiy l'kal-chephets yesh `eth umish'pat kiy-ra`ath ha'adam rabah `alayu.

Ecc8:6 For there is a proper time and procedure for every delight, though a mans trouble is heavy upon him.

- <6> ὅτι παντὶ πράγματι ἔστιν καιρὸς καὶ κρίσις,

9. 'eth-kal-zeh ra'ithi w'nathon 'eth-libi l'kal-ma`aseh 'asher na`asah tachath hashamesh`eth 'asher shalat ha'adam b'adam l'ra`lo.

Ecc8:9 All this I have seen and applied my mind to every deed that has been done under the sun wherein a man has exercised authority over another man to his hurt.

<9> καὶ σὺν πᾶν τοῦτο εἶδον
καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου εἰς πᾶν ποίημα,
ὃ πεποιῆται ὑπὸ τὸν ἥλιον,
τὰ ὅσα ἐξουσιάσατο ὁ ἄνθρωπος
ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ κακῶσαι αὐτόν·

9 kai syn pan touto eidon
kai edōka tēn kardian mou eis pan poiēma,
ho pepoiētai hypo ton hēlion,
ta hosa exousiasato ho anthrōpos
en anthrōpō tou kakōsai auton;

WYAP WYFYYZ YKZY WZYZP WZOWA ZXZKA YCYZ 10
:CQA QF-WY YWO-YC YWK QZOS YHYXWZY YCYQZ

וַיִּבְכַּן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים וּבָאֵוֹ וּמִמְקוֹם קְדוֹשׁ יִהְיֶה לְבוֹ
וַיִּשְׁתַּכְּחוּ בְּעֵיר אֲשֶׁר כֵּן-עָשׂוּ גַם-זֶה הַבָּל׃

10. ub'ken ra'ithi r'sha'im q'burim waba'u umim'qom qadosh y'haleku w'yish'tak'chu ba'ir 'asher ken-`asu gam-zeh habel.

Ecc8:10 So then, I have seen the wicked buried, those who used to go in and out from the holy place, and they are soon forgotten in the city where they did thus. This too is futility.

<10> καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους εἰσαχθέντας,
καὶ ἐκ τόπου ἁγίου ἐπορεύθησαν
καὶ ἐπηνέθησαν ἐν τῇ πόλει,
ὅτι οὕτως ἐποίησαν.
καί γε τοῦτο ματαιότης.

10 kai tote eidon asebeis eis taphous eisachthentas,
kai ek topou hagiou eporeuthēsan
kai epēnethēsan en tē polei,
hoti houtōs epoiēsan.
kai ge touto mataiotēs.

YCY-CO QYQW QOQY QWOW WYXK QWY-YZK YWK 11
:OY XYWO CYQY WYKQ-WYK YC KCK

וַיִּשְׁתַּכְּחוּ בְּעֵיר אֲשֶׁר אֵין-נִעְשָׂה בְּתֵגָם מִעֲשֵׂה הַרְעָה מְהֵרָה עַל-כֵּן
מִלֵּא לֵב בְּנֵי-הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע׃

11. 'asher 'eyn-na`asah phith'gam ma`aseh hara`ah m'herah `al-ken male' leb b'ney-ha'adam bahem la`asoth ra`.

Ecc8:11 Because the sentence against an evil deed is not executed quickly, therefore the hearts of the sons of men among them are given fully to do evil.

<11> ὅτι οὐκ ἔστιν γινομένη ἀντίρρῃσις
 ἀπὸ τῶν ποιούντων τὸ πονηρὸν ταχύ·
 διὰ τοῦτο ἐπληροφωρήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου
 ἐν αὐτοῖς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν.

11 hoti ouk estin ginomenē antirrēsis
 apo tōn poiountōn to ponēron tachy;
 dia touto eplērophorēthē kardia huiōn tou anthrōpou
 en autois tou poiēsai to ponēron.

יב אֲשֶׁר חָטָא עֲשָׂה רָע מְאֹד וּמְאֹרֶךְ לוֹ כִּי גַם-יִוְדַע אָנֹכִי
 אֲשֶׁר יִהְיֶה-טוֹב לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו: 12

12. 'asher chote' `oseh ra` m'ath uma'arik lo kiy gam-yode`a 'ani'asher yih'yeh-tob l'yir'ey
 ha'Elohim 'asher yir'u mil'phanayu.

Ecc8:12 Although a sinner does evil a hundred times and may lengthen his life, still I know that it will be well for those who fear **the Elohim**, who fear Him openly.

<12> ὃς ἡμαρτεν, ἐποίησεν τὸ πονηρὸν
 ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρότητος αὐτῶ·
 ὅτι καὶ γε γινώσκω ἐγὼ
 ὅτι ἔσται ἀγαθὸν τοῖς φοβουμένοις τὸν θεόν,
 ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ·

12 hos hēmartēn, epoiēsen to ponēron
 apo tote kai apo makrotētos autō;
 hoti kai ge ginōskō egō
 hoti estai agathon tois phoboumenois ton theon,
 hopōs phobōntai apo prosōpou autou;

יג וְטוֹב לֹא-יִהְיֶה לְרָשָׁע וְלֹא-יֵאָרֶךְ יָמָיו כַּצֵּל אֲשֶׁר
 אֵינְנוּ יִירָא מִלְּפָנָיו אֱלֹהִים: 13

13. w'tob lo'-yih'yeh larasha` w'lo'-ya'arik yamim katsel 'asher 'eynenu yare' miliph'ney
 'Elohim.

Ecc8:13 But it will not be well for the evil man and he will not lengthen his days like a shadow, because he does not fear **Elohim**.

<13> καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσται τῷ ἀσεβεῖ,
 καὶ οὐ μακρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ
 ὃς οὐκ ἔστιν φοβούμενος ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ.

13 kai agathon ouk estai tō asebei,
 kai ou makrynei hēmeras en skiā
 hos ouk estin phoboumenos apo prosōpou tou theou.

14 וְיֵשׁ-הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר
 מְגִיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמַגִּיעַ אֲלֵהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַצְדִּיקִים אֲמַרְתִּי שְׂגָם-זֶה הַבֵּל:

14. yesh-hebel 'asher na`asah `al-ha'arets 'asher yesh tsadiqim 'asher magi`a 'alehem k'ma`aseh har'sha`im w'yesh r'sha`im shemagi`a 'alehem k'ma`aseh hatsadiqim 'amar'ti shegam-zeh habel.

Ecc8:14 There is futility which is done on the earth, that is, there are righteous men to whom it happens according to the deeds of the wicked. On the other hand, there are evil men to whom it happens according to the deeds of the righteous. I say that this too is futility.

<14> ἔστιν ματαιότης, ἣ πεποιῆται ἐπὶ τῆς γῆς,
 ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
 ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν,
 καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
 ὡς ποίημα τῶν δικαίων.
 εἶπα ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

14 estin mataiotēs, hē pepoiētai epi tēs gēs,
 hoti eisi dikaioi hoti phthanei pros autous
 hōs poiēma tōn asebōn,
 kai eisin asebeis hoti phthanei pros autous
 hōs poiēma tōn dikaiōn;
 eipa hoti kai ge touto mataiotēs.

15 טוֹ וְשִׁבַּחְתִּי אָנֹכִי אֶת-הַשְּׂמֵחָה אֲשֶׁר אֵין-טוֹב לְאָדָם תַּחַת
 הַשָּׁמַשׁ כִּי אִם-לֶאֱכֹל וְלִשְׂתוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ
 בְּעַמְלֹו יְמֵי חַיָּו אֲשֶׁר-נָתַן-לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

15. w'shibach'ti 'ani 'eth-hasim'chah 'asher 'eyn-tob la'adam tachath hashemesh kiy 'imle'ekol w'lish'toth w'lis'mocha w'hu' yil'wenu ba'amalo y'mey chayayu 'asher-nathan-lo ha'Elohim tachath hashamesh.

Ecc8:15 So I commended pleasure, for there is nothing good for a man under the sun except to eat and to drink and to be merry, and this will stand by him in his toils throughout the days of his life which the Elohim has given him under the sun.

<15> καὶ ἐπήνεσα ἐγὼ σὺν τῆν εὐφροσύνην,
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον
 ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι,

καὶ αὐτὸ συμπροσέσται αὐτῷ
 ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ,
 ὅσας ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον.

15 kai ep̄nesa egō syn tēn euphrosynēn,
 hoti ouk estin agathon tō anthrōpō hypo ton hēlion
 hoti ei mē tou phagein kai tou piein kai tou euphranthēnai,
 kai auto symprosestai autō
 en mochthō autou hēmeras zōēs autou,
 hosas edōken autō ho theos hypo ton hēlion.

יָצַקְתִּי מִיְהוָה חָכְמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה 16
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה

וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה

16. ka'asher nathati 'eth-libi lada`ath chak'mah w'liro'oth 'eth-ha'in'yan 'asher na`asah `al-
 ha'arets kiy gam bayom ubalay'lah shenah b'eynayu 'eynenu ro'eh.

Ecc8:16 When I gave my heart to know wisdom and to see the task which has been done on the
 earth (even though one should never sleep day or night),

<16> Ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν
 καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν περισπασμὸν
 τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς,
 ὅτι καὶ γε ἐν ἡμέρα καὶ ἐν νυκτὶ
 ὑπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστιν βλέπων,

16 En hois edōka tēn kardian mou tou gnōnai sophian
 kai tou idein ton perispasmon
 ton pepoiēmenon epi tēs gēs,
 hoti kai ge en hēmerā kai en nykti
 hypnon en ophthalmois autou ouk estin blepōn,

וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה 17
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה

וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה
 וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה וְלִבִּי יָדָעַת חֲכָמָה

17. w'ra'ithi 'eth-kal-ma`aseh **ha'Elohim** kiy lo' yukal ha'adam lim'tso' 'eth-hama`aseh 'asher na`asah thachath-hashemesh b'shel 'asher ya`amol ha'adam l'baqesh w'lo' yim'tsa' w'gam 'im-yo'mar hechakam lada`ath lo' yukal lim'tso'.

Ecc8:17 and I saw every work of **the Elohim**, I concluded that man cannot discover the work which has been done under the sun. Even though man should seek laboriously, he will not discover; and though the wise man should say, I know, he cannot discover.

<17> καὶ εἶδον σὺν πάντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ,
 ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος
 τοῦ εὔρεῖν σὺν τὸ ποίημα
 τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον·
 ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι,
 καὶ οὐχ εὔρησει·
 καί γε ὅσα ἂν εἴπη ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι,
 οὐ δυνήσεται τοῦ εὔρεῖν.

17 kai eidon syn panta ta poiēmata tou theou,
 hoti ou dynēsetai anthrōpos
 tou heurein syn to poiēma
 to pepoiēmenon hypo ton hēlion;
 hosa an mochthēsē ho anthrōpos tou zētēsai,
 kai ouch heuresei;
 kai ge hosa an eipē ho sophos tou gnōnai,
 ou dynēsetai tou heurein.

Chapter 9

אֲנִי לָקַחְתִּי אֵת כָּל-זֶה לִּי לְבַבִּי וְאֶת-כָּל-זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵי הֵם בְּיַד
 הָאֱלֹהִים גַּם-אֶהְבָּה גַּם-שִׂנְאָה אֲיִן יוֹדֵעַ הָאָדָם הַכֹּל
 לְפָנֶיהֶם: Ecc9:1

אֲנִי לָקַחְתִּי אֵת-כָּל-זֶה לִּי לְבַבִּי וְאֶת-כָּל-זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵי הֵם בְּיַד
 הָאֱלֹהִים גַּם-אֶהְבָּה גַּם-שִׂנְאָה אֲיִן יוֹדֵעַ הָאָדָם הַכֹּל
 לְפָנֶיהֶם:

1. kiy 'eth-kal-zeh nathati 'el-libi w'labur 'eth-kal-zeh 'asher hatsadiqim w'hachakamim wa`abadeyhem b'yad **ha'Elohim** gam-'ahabah gam-sin'ah 'eyn yode`a ha'adam hakol liph'neyhem.

Ecc9:1 For I have taken all this to my heart and explain it that righteous men, wise men, and their deeds are in the hand of **the Elohim**. Man does not know whether it will be love or hatred; anything awaits him.

<9:1> Ὅτι σὺν πᾶν τούτῳ ἔδωκα εἰς καρδίαν μου,
 καὶ καρδία μου σὺν πᾶν εἶδεν τούτο,
 ὥς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ

καὶ ἐργασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ,
καὶ γε ἀγάπην καὶ γε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος·
τὰ πάντα πρὸ προσώπου αὐτῶν,

1 Hoti syn pan touto edōka eis kardian mou,
kai kardia mou syn pan eiden touto,
hōs hoi dikairoi kai hoi sophoi
kai ergasiai autōn en cheiri tou theou,
kai ge agapēn kai ge misos ouk estin eidōs ho anthrōpos;
ta panta pro prosōpou autōn,

9206 0w96y 97426 484 3997 6y6 9w4y 6y3 2
 408y 920y 895 2774 9w46y 8956y 4706y 92306y
 :497 3029w 9w4y 09w3
 בְּהַכֹּל כְּאִשֶּׁר לְכֹל מִקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלָרָשָׁע לְטוֹב
 וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלִזְבֵּחַ וְלֹאֲשֶׁר אֵינְנוּ זֹבֵחַ כְּטוֹב כְּחָטֵא
 הַנִּשְׁבַּע כְּאִשֶּׁר שְׁבוּעָה יֵרֵא:

2. hakol ka'asher lakol miq'reh 'echad latsadiq w'larasha` latob w'latahor w'latame' w'lazobecha w'la'asher 'eynenu zobecha katob kachote' hanish'ba` ka'asher sh'bu`ah yare'.
Ecc9:2 It is the same for all. There is one fate for the righteous and for the wicked; for the good, for the clean and for the unclean; for the man who offers a sacrifice and for the one who does not sacrifice. As the good man is, so is the sinner; as the swearer is, so is the one who is afraid to swear.

<2> ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν.
 συνάντημα ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀσεβεί,
 τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ
 καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ
 καὶ τῷ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι·
 ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ ἁμαρτάνων·
 ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὄρκον φοβούμενος.

2 mataiotēs en tois pasin.
synantēma hen tō dikaiō kai tō asebei,
tō agathō kai tō kakō
kai tō katharō kai tō akathartō
kai tō thysiazonti kai tō mē thysiazonti;
hōs ho agathos, hōs ho hamartanōn;
hōs ho omnyōn, kathōs ho ton horkon phoboumenos.

484 3997-7y w7w3 x8x 3w07-9w4 6y9 09 35 3
 79969 xy66y3y 09-46y 7443-7y9 96 77y 6y6
 :77x3-64 27984y 737789
 גִּזְהָה רָע בְּכֹל אִשֶּׁר-נִעְשָׂה תַחַת הַשָּׁמַיִם כִּי-מִקְרָה אֶחָד

לְכֹל וְגַם לֵב בְּנֵי-הָאָדָם מְלֹא-רָע וְהוֹלִילוֹת בְּלִבָּם
בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל-הַמֵּתִים:

3. zeh ra` b'kol 'asher-na`asah tachath hashemesh kiy-miq'reh 'echadlakol w'gam leb b'ney-ha'adam male'-ra` w'holeloth bil'babam b'chayeyhem w'acharayu 'el-hamethim.

Ecc9:3 This is an evil in all that is done under the sun, that there is one fate for all men. Furthermore, the hearts of the sons of men are full of evil and insanity is in their hearts throughout their lives. Afterwards they go to the dead.

3 <3> τοῦτο πονηρὸν ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον,
ὅτι συνάντημα ἐν τοῖς πᾶσιν·
καὶ γε καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ,
καὶ περιφέρεια ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζῳῇ αὐτῶν,
καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς τοὺς νεκρούς.

3 touto ponēron en panti pepoiēmenō hypo ton hēlion,
hoti synantēma hen tois pasin;
kai ge kardia huiōn tou anthrōpou eplērōthē ponērou,
kai periphereia en kardiā autōn en zōē autōn,
kai opisō autōn pros tous nekrous.

4 אֶל-כָּל-חַיִּים יִשׁ בְּטָחוֹן מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן
אֶל-כָּל-חַיִּים יִשׁ בְּטָחוֹן מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן

דְּכִי-מִי אֲשֶׁר יִבְחַר אֶל כָּל-הַחַיִּים יֵשׁ בְּטָחוֹן
כִּי-לְכָל־בַּי חַי הוּא טוֹב מִן-הָאֲרִי הַמֵּת:

4. kiy-mi 'asher yibacher 'el kal-hachayim yesh bitachon kiy-l'keleb chay hu' tob min-ha'ar'yeh hameth.

Ecc9:4 For whoever is joined with all the living, there is hope; surely a live dog is better than a dead lion.

4 <4> ὅτι τίς ὁς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας;
ἔστιν ἐλπίς, ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν, αὐτὸς ἀγαθὸς
ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν.

4 hoti tis hos koinōnei pros pantas tous zōntas?
estin elpis, hoti ho kyōn ho zōn, autos agathos
hyper ton leonta ton nekron.

5 מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן
מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן מִן-הָאֲרִי הוּא טוֹב מִן-הָאָדָם יֵשׁ בְּטָחוֹן

הַכִּי חַיִּים יוֹדְעִים וְשִׁמְתוֹ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מֵאִמָּה
וְאֵין-עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זְכָרָם:

5. kiy hachayim yod'im sheyamuthu w'hamethim 'eynam yod'im m'umah w'eyn-`od lahem sakar kiy nish'kach zik'ram.

Ecc9:5 For the living know they will die; but the dead do not know anything, nor have they any longer a reward, for their memory is forgotten.

<5> ὅτι οἱ ζῶντες γνώσονται ὅτι ἀποθανοῦνται,
καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσιν γινώσκοντες οὐδέν·
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθός,
ὅτι ἐπελήσθη ἡ μνήμη αὐτῶν·

5 hoti hoi zōntes gnōsontai hoti apothanountai,
kai hoi nekroi ouk eisin ginōskontes ouden;
kai ouk estin autois eti misthos,
hoti epelēsthē hē mnēmē autōn;

פּוֹלְחֵי אֱלֹהִים יִגְדְּלוּ אֶת-אֱלֹהֵיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בָּהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-עֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם

וְגַם אֲהַבְתֶּם גַּם-שְׂנֵאתֶם גַּם-קִנְיַתְתֶּם כְּבָר אֲבָרָה וְחִלְקֵי
אֵין-לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל אֲשֶׁר-נַעֲשָׂה תַחַת הַשָּׁמַיִם:

6. gam ‘ahabatham gam-sin’atham gam-qin’atham k’bar ‘abadah w’cheleq ‘eyn-lahem `od l’olam b’kol ‘asher-na`asah tachath hashamesh.

Ecc9:6 Indeed their love, their hate and their zeal have already perished, and they will no longer have a share in all that is done under the sun.

<6> καὶ γε ἀγάπη αὐτῶν καὶ γε μῖσος αὐτῶν
καὶ γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο,
καὶ μερίς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς αἰῶνα
ἐν παντὶ τῷ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον.

6 kai ge agapē autōn kai ge misos autōn
kai ge zēlos autōn ēdē apōleto,
kai meris ouk estin autois eti eis aiōna
en panti tō pepoiēmenō hypo ton hēlion.

יֵשׁוּב וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-טוֹב יִינְדֹּף כִּי כְבָר
רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת-מַעֲשָׂיָךְ:

זֶלֶךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְיִשְׂתַּח וּבְלֵב-טוֹב יִינְדֹּף כִּי כְבָר
רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת-מַעֲשָׂיָךְ:

7. lek ‘ekol b’sim’chah lach’mek ushatheh b’leb-tob yeynek kiy k’bar ratsah ha’Elohim ‘eth-ma`aseyak.

Ecc9:7 Go then, eat your bread in happiness and drink your wine with a cheerful heart; for **the Elohim** has already approved your works.

<7> Δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ ἄρτον σου
καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου,
ὅτι ἤδη εὐδόκησεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου.

7 Deuro phage en euphrosynē arton sou
kai pie en kardiā agathē oinon sou,
hoti ēdē eudokēsen ho theos ta poiēmata sou.

יִשְׂמְחוּ בְּכָל-עֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל-מַעֲשֵׂיהֶם

מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אֵתָהּ הַלֵּךְ

שְׁמָה: ס

10. kol 'asher tim'tsa' yad'k la`asoth b'kochak `aseh kiy 'eyn ma`aseh w'chesh'bon w'da`ath w'chak'mah bish'ol 'asher 'atah holek shamah.

Ecc9:10 Whatever your hand finds to do, do it with all your might; for there is no activity or planning or knowledge or wisdom in Sheol where you are going.

<10> πάντα, ὅσα ἂν εὕρη ἡ χεὶρ σου τοῦ ποιῆσαι,
ὡς ἡ δύναμις σου ποιήσον,
ὅτι οὐκ ἔστιν ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις
καὶ σοφία ἐν ᾗδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ.

10 panta, hosa an heurē hē cheir sou tou poiēsai,
hōs hē dynamis sou poiēson,
hoti ouk estin poiēma kai logismos kai gnōsis
kai sophia en hādē, hopou sy poreuē ekei.

כָּל־יָד אֲשֶׁר תִּמְצָא לַעֲשׂוֹת בְּכֹחַךְ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אֵתָהּ הַלֵּךְ
כַּדְּמִיּוֹת אֲשֶׁר תִּמְצָא לַעֲשׂוֹת כַּדְּמִיּוֹת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אֵתָהּ הַלֵּךְ
:כָּל־יָד אֲשֶׁר תִּמְצָא לַעֲשׂוֹת כַּדְּמִיּוֹת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אֵתָהּ הַלֵּךְ

יֵאֵשְׁבֶתִי וְרָאִה תַחַת־הַשָּׁמַיִם כִּי לֹא לַבָּקִיִּים הַמְרוֹץ וְלֹא
לַגְּבוּרִים הַמְלַחֵמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לַנְּבֹנִים
עֶשֶׂר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים חֵן כִּי־עֵת וְכֹפֵּעַ יִקְרָה אֶת־כָּלָם:

11. shab'ti w'ra'oh thachath-hashemesh kiy lo' laqalim hamerots w'lo' lagiborim hamil'chamah w'gam lo' lachakamim lechem w'gam lo' lan'bonim `osher w'gam lo' layod'im chen kiy-`eth waphega` yiq'reh `eth-kulam.

Ecc9:11 I again saw under the sun that the race is not to the swift and the battle is not to the warriors, and neither is bread to the wise nor wealth to the discerning nor favor to men of ability; for time and chance overtake them all.

<11> Ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον
ὅτι οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος
καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος
καὶ γε οὐ τοῖς σοφοῖς ἄρτος
καὶ γε οὐ τοῖς συνετοῖς πλοῦτος
καὶ γε οὐ τοῖς γινώσκουσιν χάρις,
ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.

11 Epestrepsa kai eidon hypo ton hēlion
hoti ou tois kouphois ho dromos
kai ou tois dynatois ho polemos
kai ge ou tois sophois artos
kai ge ou tois synetois ploutos
kai ge ou tois ginōskousin charis,
hoti kairos kai apantēma synantēsetai tois pasin autois.

יבִּכִּי גַם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת-עֵתוֹ כִּדְגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים
בְּמִצּוֹדָה רָעָה וְכַצְּפָרִים הָאֶחָזוֹת בַּפֶּחַ כֶּהֱם יוֹקְנָשִׁים בְּנֵי
הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פֶּתְאִים:

12. kiy gam lo'-yeda` ha'adam 'eth-`ito kadagim shene'echazimbim'tsodah ra`ah w'katsiparim ha'achuzoth bapach kahem yuqashim b'ney ha'adam l'`eth ra`ah k'shetipol `aleyhem pith'om.

Ecc9:12 Moreover, man does not know his time: like fish caught in a treacherous net and birds trapped in a snare, so the sons of men are ensnared at an evil time when it suddenly falls on them.

<12> ὅτι καὶ γε οὐκ ἔγνων ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ·
ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρεύομενοι ἐν ἀμφιβλήστρω κακῷ
καὶ ὡς ὄρνεα τὰ θηρεύομενα ἐν παγίδι,
ὡς αὐτὰ παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου
εἰς καιρὸν πονηρόν,
ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω.

12 hoti kai ge ouk egnō ho anthrōpos ton kairon autou;
hōs hoi ichthues hoi thēreuomenoi en amphiblēstrō kakō
kai hōs ornea ta thēreuomena en pagidi,
hōs auta pagideuontai hoi huiοi tou anthrōpou
eis kairon ponēron,
hotan epipesē ep' autous aphnō.

יגַם-זֶה רָאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וַגְּדוּלָּה הִיא אֵלָי:
יגַם-זֶה רָאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וַגְּדוּלָּה הִיא אֵלָי:

13. gam-zoh ra'ithi chak'mah tachath hashamesh ug'dolah hi' 'elay.

Ecc9:13 Also this I came to see as wisdom under the sun, and it impressed me.

<13> Καὶ γε τοῦτο εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον,
καὶ μεγάλη ἐστὶν πρὸς με·

13 Kai ge touto eidon sophian hypo ton hēlion,
kai megalē estin pros me;

יָד עֵיר קָטְנָה וְאָנָּשִׁים בָּהּ מְעָט וּבְאֵ-אֵלֶיהָ מְלָךְ גְּדוּל
וְסַבֵּב אֶתָּה וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוּלִים:

14. `ir q'tanah wa'anashim bah m'at uba'-'eleyah melek gadol w'sabab 'othah ubanah `aleyah m'tsodim g'dolim.

Ecc9:14 There was a small city with few men in it and a great king came to it, surrounded it and constructed large siegeworks against it.

<14> πόλις μικρά και ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι,
και ἔλθη ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας και κυκλώση αὐτὴν
και οἰκοδομήση ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους·

14 polis mikra kai andres en autē oligoi,
kai elthē ep' autēn basileus megas kai kyklōsē autēn
kai oikodomēsē ep' autēn charakas megalous;

15
טוּ וּמְצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן וּמְלִטָּה הוּא אֶת־הָעִיר
בְּחֻכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמְּסֻכֵּן הַהוּא׃

15. umatsa' bah 'ish mis'ken chakam umilat-hu' 'eth-ha'ir b'chak'matho w'adam lo' zakar 'eth-ha'ish hamis'ken hahu'.

Ecc9:15 But there was found in it a poor wise man and he delivered the city by his wisdom. Yet no one remembered that poor man.

<15> και εὕρη ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφόν,
και διασώσει αὐτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ·
και ἄνθρωπος οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος
ἐκεῖνου.

15 kai heurē en autē andra penēta sophon,
kai diasōsei autos tēn polin en tē sophiā autou;
kai anthrōpos ouk emnēsthē syn tou andros tou penētos
ekeinou.

טז וְאָמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה הַחֲמָה מִגְּבוּרָה וְחֻכְמַת הַמְּסֻכֵּן בְּזוּיָהּ
וְדַבְרֵי אִינָם נִשְׁמָעִים׃

16. w'amar'ti 'ani tobah chak'mah mig'burah w'chak'math hamis'ken b'zuyah ud'barayu 'eynam nish'ma'im.

Ecc9:16 So I said, Wisdom is better than strength. But the wisdom of the poor man is despised and his words are not heeded.

<16> και εἶπα ἐγὼ Ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν·
και σοφία τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη,
και λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσιν ἀκουόμενοι.

16 kai eipa egō Agathē sophia hyper dynamin;
kai sophia tou penētos exoudenōmenē,
kai logoi autou ouk eisin akouomenoi.

17
וְדַבְרֵי אִינָם נִשְׁמָעִים׃

יִזְדַּבְּרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נְשִׁמְעִים מִזְעָקַת מוֹשֵׁל בְּכִסְיָלִים:

17. dib'rey chakamim b'nachath nish'ma'im miza`aqath moshel bak'silim.

Ecc9:17 The words of the wise heard in quietness are better than the shouting of a ruler among fools.

<17> λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται
ὑπὲρ κραυγῆν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις.

17 logoi sophōn en anapausei akouontai
hyper kraugēn exousiazontōn en aphrosynais.

אֲשֶׁר יִזְדַּבְּרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נְשִׁמְעִים מִזְעָקַת מוֹשֵׁל בְּכִסְיָלִים 18
:אֲשֶׁר

יִחַטְּאוּ טוֹבָה חֲכָמָה מִכְּלֵי קָרָב וְחוֹטְאֵי אֶחָד יִאַבֵּד טוֹבָה
הַרְבֵּה:

18. tobah chak'mah mik'ley q'rab w'chote' 'echad y'abed tobah har'beh.

Ecc9:18 Wisdom is better than weapons of war, but one sinner destroys much good.

<18> ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ σκεύη πολέμου,
καὶ ἁμαρτάνων εἰς ἀπολέσει ἀγαθωσύνην πολλήν.

18 agathē sophia hyper skeuē polemou,
kai hamartanōn heis apolesei agathōsynēn pollēn.

Chapter 10

אֲשֶׁר יִזְדַּבְּרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נְשִׁמְעִים מִזְעָקַת מוֹשֵׁל בְּכִסְיָלִים Ecc10:1
:אֲשֶׁר

אֲזַבּוּגֵי מוֹת יִבְאִישׁ יִבְיַע שְׁמֵן רוֹקֵחַ יִקָּר
מִחֲכָמָה מִכְּבוֹד סְכָלוֹת מְעַט:

1. z'bubey maweth yab'ish yabi`a shemen roqecha yaqar mechak'mah mikabod sik'luth m'`at.

Ecc10:1 Dead flies make a perfumers oil stink, so a little foolishness is weightier than wisdom and honor.

<10:1> Μυῖαι θανατούσαι σαπριούσιν σκευασίαν ἐλαίου ἡδύσματος·
τίμιον ὀλίγον σοφίας ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλης.

1 Muiiai thanatousai sapriousin skeuasian elaiou hēdysmatos;
timion oligon sophias hyper doxan aphrosynēs megalēs.

אֲשֶׁר יִזְדַּבְּרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נְשִׁמְעִים מִזְעָקַת מוֹשֵׁל בְּכִסְיָלִים 2
בְּלֵב חֲכָם לִימִינוֹ וְלֵב כִּסִּיל לְשִׁמְאָלוֹ:

2. leb chakam limino w'leb k'sil lis'mo'lo.

Ecc10:2 A wise mans heart directs him toward the right, but the foolish mans heart directs him toward the left.

<2> καρδία σοφοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ,

καὶ καρδία ἄφρονος εἰς ἀριστερόν αὐτοῦ·

2 kardia sophou eis dexion autou,
kai kardia aphronos eis aristeron autou;

לִּפְנֵי לִפְנֵי אִפְרוֹן אִפְרוֹן יָדוֹ לִפְנֵי לִפְנֵי אִפְרוֹן אִפְרוֹן
:אִפְרוֹן

גִּוְגַם-בְּדַרְךָ כְּשֶׁהֶסְכַּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֵסֶר וְאָמַר
לְכֹל סָכַל הוּא:

3. w'gam-baderek k'shehasakal holek libo chaser w'amar lakol sakal hu'.

Ecc10:3 Even when the fool walks along the road, his sense is lacking and he demonstrates to everyone that he is a fool.

<3> καί γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται,
καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει,
καὶ ἂ λογικεῖται πάντα ἀφροσύνη ἐστίν.

3 kai ge en hodō hotan aphrōn poreuētai,
kardia autou husterēsei,
kai ha logieitai panta aphrosynē estin.

כִּי גַם-בְּדַרְךָ כְּשֶׁהֶסְכַּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֵסֶר וְאָמַר
לְכֹל סָכַל הוּא:

דְּאִם-רוֹחַ הַמּוֹשֵׁל תַעֲלֶה עֲלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל-תַּנַּח כִּי מַרְפֵּא
נִיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים:

4. 'im-rucha hamoshel ta`aleh `aleyak m'qom'k 'al-tanach kiy mar'pe' yanicha chata'im g'dolim.

Ecc10:4 If the rulers temper rises against you, do not abandon your position, because composure allays great offenses.

<4> ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῆ ἐπὶ σέ,
τόπον σου μὴ ἀφῆς,
ὅτι ἴαμα καταπάσσει ἁμαρτίας μεγάλας.

4 ean pneuma tou exousiazontos anabē epi se,
topon sou mē aphēs,
hoti iama katapausei hamartias megalas.

כִּי יִשׁ רָעָה רָאִיתִי תַחַת הַשָּׁמַשׁ כְּשֶׁגָּגָה נְשִׂיָא מְלַפְנִי
:חֲטָאִים גְּדוֹלִים

הַיֵּשׁ רָעָה רָאִיתִי תַחַת הַשָּׁמַשׁ כְּשֶׁגָּגָה נְשִׂיָא מְלַפְנִי
:חֲטָאִים גְּדוֹלִים

5. yesh ra`ah ra'ithi tachath hashamesh kish'gagah sheyotsa' miliph'ney hashalit.

Ecc10:5 There is an evil I have seen under the sun, like an error which goes forth from the ruler

<5> ἐστὶν πονηρία, ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον,
ὡς ἀκούσιον, ὃ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος·

5 estin ponēria, hēn eidon hypo ton hēlion,
hōs akousion, ho exēlthen apo prosōpou tou exousiazontos;

וַיֵּן הַסֵּכֶל בַּמְרוֹמִים רַבִּים וַעֲשִׂירִים בַּנִּשְׁפָּל יֵשְׁבוּ׃
וַיֵּן הַסֵּכֶל בַּמְרוֹמִים רַבִּים וַעֲשִׂירִים בַּנִּשְׁפָּל יֵשְׁבוּ׃

6. nitan hasekel bam'romim rabim wa`ashirim bashephel yeshebu.

Ecc10:6 folly is set in many exalted places while rich men sit in humble places.

<6> ἐδόθη ὁ ἄφρων ἐν ὑψησι μεγάλοις,
καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῶ καθήσονται.

6 edothē ho aphrōn en huuesi megalois,
kai plousioi en tapeinō kathēsontai;

וְרֵאִיתִי עֲבָדִים עַל-סוּסִים וְשָׂרִים הַלְכִים כְּעֲבָדִים
עַל-הָאָרֶץ׃

7. ra'ithi `abadim `al-susim w'sarim hol'kim ka`abadim `al-ha'arets.

Ecc10:7 I have seen slaves riding on horses and princes walking like slaves on the land.

<7> εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους
καὶ ἄρχοντας πορευομένους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς.

7 eidon doulous eph' hippous
kai archontas poreuomenous hōs doulous epi tēs gēs.

חֹפֶר גִּומָץ בּוֹ יִפּוֹל וּפְרִיץ גְּדֵר יִשְׁכָּנוּ נְחָשׁ׃
חֹפֶר גִּומָץ בּוֹ יִפּוֹל וּפְרִיץ גְּדֵר יִשְׁכָּנוּ נְחָשׁ׃

8. chopher gumats bo yipol uphorets gader yish'kenu nachash.

Ecc10:8 He who digs a pit may fall into it, and a serpent may bite him who breaks through a wall.

<8> ὁ ὀρύσσων βόθρον ἐν αὐτῷ ἐμπeseitai,
καὶ καθαιρουντα φραγμόν, δήξεται αὐτὸν ὄφις.

8 ho oryssōn bothron en autō empeseitai,
kai kathairounta phragmon, dēxetai auton ophis;

טַמְסִיעַ אֲבָנִים יַעֲצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִפְּסֹךְ בָּם׃
טַמְסִיעַ אֲבָנִים יַעֲצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִפְּסֹךְ בָּם׃

9. masi`a `abanim ye`atseb bahem boqe`a `etsim yisaken bam.

Ecc10:9 He who quarries stones may be hurt by them, and he who splits logs may be endangered by them.

<9> ἐξάιρων λίθους διαπονηθήσεται ἐν αὐτοῖς,
σχίζων ξύλα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς.

9 exairōn lithous diaponēthēsetai en autois,
schizōn xyla kindyneusei en autois.

10 אֵם-קְהָה הַבְּרָזֵל וְהוּא לֹא-פָנִים קִלְקַל וַחֲזִילִים יִגְבֵר
אֵם-קְהָה הַבְּרָזֵל וְהוּא לֹא-פָנִים קִלְקַל וַחֲזִילִים יִגְבֵר
אֵם-קְהָה הַבְּרָזֵל וְהוּא לֹא-פָנִים קִלְקַל וַחֲזִילִים יִגְבֵר

10. 'im-qehah habar'zel w'hu' lo'-phanim qil'qal wachayalim y'gaber w'yith'ron hak'sheyr chak'mah.

Ecc10:10 If the axe is dull and he does not sharpen its edge, then he must exert more strength.

Wisdom has the advantage of giving success.

<10> ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον,
καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξεν,
καὶ δυνάμεις δυναμώσει,
καὶ περισσεία τοῦ ἀνδρείου σοφία.

10 ean ekpesē to sidērion,
kai autos prosōpon etaraxen,
kai dynameis dynamōsei,
kai perisseia tou andreiou sophia.

11 אֵם-יִשְׁחֹק הַנַּחֲשׁ בְּלוֹא-לַחֵשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַקֶּשֶׁת׃
אֵם-יִשְׁחֹק הַנַּחֲשׁ בְּלוֹא-לַחֵשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַקֶּשֶׁת׃
אֵם-יִשְׁחֹק הַנַּחֲשׁ בְּלוֹא-לַחֵשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַקֶּשֶׁת׃

11. 'im-yishok hanachash b'lo'-lachash w'eyn yith'ron l'ba'al halashon.

Ecc10:11 If the serpent bites before being charmed, there is no profit for the charmer.

<11> ἐὰν δάκῃ ὁ ὄφης ἐν οὐ ψιθυρισμῶ,
καὶ οὐκ ἔστιν περισσεία τῷ ἐπάδοντι.

11 ean dakē ho ophis en ou psithyrisimō,
kai ouk estin perisseia tō epadonti.

12 יבִּיחַ דְּבַרֵּי פִי-חָכָם חֵן וְשִׁפְתוֹת כְּסִיל הַתְּבַלְעֵנּוּ׃
יבִּיחַ דְּבַרֵּי פִי-חָכָם חֵן וְשִׁפְתוֹת כְּסִיל הַתְּבַלְעֵנּוּ׃
יבִּיחַ דְּבַרֵּי פִי-חָכָם חֵן וְשִׁפְתוֹת כְּסִיל הַתְּבַלְעֵנּוּ׃

12. dib'rey phi-chakam chen w'siph'thoth k'sil t'bal'enu.

Ecc10:12 Words from the mouth of a wise man are gracious, while the lips of a fool consume him;

<12> λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις,
καὶ χεῖλη ἄφρονος καταποντιοῦσιν αὐτόν.

12 logoi stomatos sophou charis,
kai cheilē aphronos katapontiousin auton;

13 יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃
יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃
יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃

יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃
יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃
יִגְבֵּהוּ הַתְּחִלָּתָּהּ וְאֶחָרִיתָּהּ פִּיהוּ סְכָלוֹת הוֹלְלוֹת׃

13. t'chilath dib'rey-phihiu sik'luth w'acharith pihu holeluth ra'ah.

Ecc10:13 the beginning of his talking is folly and the end of it is wicked madness.

<13> ἀρχὴ λόγων στόματος αὐτοῦ ἀφροσύνη,
καὶ ἐσχάτη στόματος αὐτοῦ περιφέρεια πονηρά·

13 archē logōn stomatos autou aphrosonē,
kai eschatē stomatos autou periphēreia ponēra;

14
15

יד וְהִסְכֵּל יִרְבֶּה דְבָרִים לֹא-יַדַע הָאָדָם מִה-שְׂיִהְיֶה וְאֲשֶׁר
יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יִגִיד לוֹ:

14. w'hasakal yar'beh d'barim lo'-yeda` ha'adam mah-sheyih'yeh wa'asher yih'yeh
me'acharayū mi yagid lo.

Ecc10:14 Yet the fool multiplies words. No man knows what will happen, and who can tell him what will come after him?

<14> καὶ ὁ ἄφρων πληθύνει λόγους.
οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τί τὸ γενόμενον,
καὶ τί τὸ ἐσόμενον ὀπίσω αὐτοῦ, τίς ἀναγγελεῖ αὐτῷ;

14 kai ho aphrōn plēthynei logous.
ouk egnō ho anthrōpos ti to genomenon,
kai ti to esomenon opisō autou, tis anaggelei autō?

15
16

15. `amal hak'silim t'yag`enu `asher lo'-yada` laleketh `el-`ir.

Ecc10:15 The toil of a fool so wearies him that he does not even know how to go to a city.

<15> μόχθος τῶν ἀφρόνων κοπώσει αὐτούς,
ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν.

15 mochthos tōn aphronōn kopōsei autous,
hos ouk egnō tou poreuthēnai eis polin.

16
17

16. 'i-lak `erets shemal'kek na`ar w'sarayik baboqer yo'kelu.

Ecc10:16 Woe to you, O land, whose king is a lad and whose princes feast in the morning.

<16> οὐαί σοι, πόλις, ἥς ὁ βασιλεὺς σου νεώτερος
καὶ οἱ ἄρχοντές σου ἐν πρωΐᾳ ἐσθίουσιν·

16 ouai soi, polis, hēs ho basileus sou neōteros
kai hoi archontes sou en prōiā esthiousin;

17
18

יִזְאֲשְׁרֵיךָ אֶרֶץ בְּנֵי-חֹרִים וְשָׂרֵיךָ בָּעֵת
שְׂמֵלֶיךָ נֹעַר וְשָׂרֵיךָ בְּבֹקֶר יֹאכְלוּ:

יֵאָכְלוּ בְּגִבּוֹרָה וְלֹא בִשְׂתִי:

17. 'ash'reyak 'erets shemal'kek ben-chorim w'sarayik ba`eth yo'kelu big'burah w'lo' bash'thi.
Ecc10:17 Blessed are you, O land, whose king is of nobility and whose princes eat at the appropriate time for strength and not for drunkenness.

<17> μακαρία σύ, γῆ, ἧς ὁ βασιλεύς σου υἱὸς ἐλευθέρων
καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς καιρὸν φάγονται ἐν δυνάμει
καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται.

17 makaria sy, gē, hēs ho basileus sou huios eleutherōn
kai hoi archontes sou pros kairon phagontai en dynamei
kai ouk aischyntēsontai.

יח בַּעֲצָלְתֵימָם יִמָּךְ הַמְקָרָה וּבִשְׁפָלוֹת יָדֶימָם יִדְלָף הַקִּבִּית:

18. ba`atsal'tayim yimak ham'qareh ub'shiph'luth yadayim yid'loph habayith.

Ecc10:18 Through indolence the rafters sag, and through slackness the house leaks.

<18> ἐν ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δόκωσις,
καὶ ἐν ἀργίᾳ χειρῶν στάξει ἡ οἰκία.

18 en oknēriais tapeinōthēsetai hē dokōsis,
kai en argiā cheirōn staxei hē oikia.

יט לְשִׁחּוֹק עֹשִׂים לָחֵם וַיִּזֶן יִשְׂמַח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת-הַכֹּל:

19. lis'choq `osim lechem w'gayin y'samach chayim w'hakeseph ya`aneh 'eth-hakol.

Ecc10:19 Men prepare a meal for enjoyment, and wine makes life merry, and money is the answer to everything.

<19> εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον,
καὶ οἶνος εὐφραίνει ζῶντας,
καὶ τοῦ ἀργυρίου ἐπακούσεται σὺν τὰ πάντα.

19 eis gelōta poiousin arton,
kai oinos euphrainei zōntas,
kai tou argyriou epakousetai syn ta panta.

כגם בַּמְדַּעַךְ מֶלֶךְ אֵל-תִּקְלָל וּבַחֲדָרַי מִשְׁכָּבְךָ
אֵל-תִּקְלָל עֲשִׂיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךָ אֶת-הַקּוֹל וּבַעַל
הַכֶּנָּפִים יִגִּיד דְּבָר:

כגם בַּמְדַּעַךְ מֶלֶךְ אֵל-תִּקְלָל וּבַחֲדָרַי מִשְׁכָּבְךָ
אֵל-תִּקְלָל עֲשִׂיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךָ אֶת-הַקּוֹל וּבַעַל
הַכֶּנָּפִים יִגִּיד דְּבָר:

20. gam b'mada`ak melek 'al-t'qalel ub'chad'rey mish'kab'k 'al-t'qalel `ashir kiy `oph hashamayim yolik 'eth-haqol uba`al hak'naphayim yageyd dabar.

Ecc10:20 Furthermore, in your bedchamber do not curse a king, and in your sleeping rooms do not curse a rich man, for a bird of the heavens will carry the sound and the wing fed creature will make the matter known.

<20> καὶ γε ἐν συνειδήσει σου βασιλέα μὴ καταράσῃ,
καὶ ἐν ταμειοῖς κοιτώνων σου μὴ καταράσῃ πλούσιον·
ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποίσει σὺν τὴν φωνήν,
καὶ ὁ ἔχων τὰς πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λόγον.

20 kai ge en syneidēsei sou basilea mē katarasē,
kai en tamieiois koitōnōn sou mē katarasē plousion;
hoti peteinon tou ouranou apoisei syn tēn phōnēn,
kai ho echōn tas pterygas apaggelei logon.

Chapter 11

שְׁלַח לַחֲמַדָּךָ עַל-פְּנֵי הַמַּיִם כִּי-בָרֵב הַיַּמִּים
תִּמְצָאֵנָהּ Ecc11:1
:יִמְצָאֵנָהּ

א שְׁלַח לַחֲמַדָּךָ עַל-פְּנֵי הַמַּיִם כִּי-בָרֵב הַיַּמִּים
תִּמְצָאֵנָהּ:

1. shalach lach'm'k `al-p'ney hamayim kiy-b'rob hayamim tim'tsa'enu.

Ecc11:1 Cast your bread on the surface of the waters, for you will find it after many days.

<11:1> Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος,
ὅτι ἐν πλήθει τῶν ἡμερῶν εὐρήσεις αὐτόν·

1 Aposteilon ton arton sou epi prosōpon tou hydatos,
hoti en plēthei tōn hēmerōn heurēseis auton;

אָפֹסְטֵילוֹן טוֹן אֶרְטוֹן סוּ עֵפִי פְּרוֹסוֹפּוֹן טוֹ הַיָּדָאָטוֹס
:יִמְצָאֵנָהּ

בּתֵּן-חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה-יְהִיָּה
רָעָה עַל-הָאָרֶץ:

2. ten-cheleq l'shib`ah w'gam lish'monah kiy lo' theda` mah-yih'yehra`ah `al-ha'arets.

Ecc11:2 Divide your portion to seven, or even to eight, for you do not know what misfortune may occur on the earth.

<2> δὸς μερίδα τοῖς ἐπτὰ καὶ γε τοῖς ὀκτώ,
ὅτι οὐ γινώσκεις τί ἔσται πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

2 dos merida tois hepta kai ge tois oktō,
hoti ou ginōskeis ti estai ponēron epi tēn gēn.

חֲסֵךְ חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה-יְהִיָּה
:רָעָה עַל-הָאָרֶץ

גּאֵם-יִמְלְאוּ הָעֵבִים גְּשָׁם עַל-הָאָרֶץ יִרְיִקוּ וְאֵם-יִפּוֹל עֵץ

בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן מִקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה׃

3. 'im-yimal'u he`abim geshem `al-ha'arets yariqu w'im-yipol `ets badarom w'im batsaphon m'qom sheyipol ha`ets sham y'hu'.

Ecc11:3 If the clouds are full, they pour out rain upon the earth; and whether a tree falls toward the south or toward the north, wherever the tree falls, there it lies.

<3> ἐὰν πληρωθῶσιν τὰ νέφη ὑετοῦ,
ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχέουσιν·
καὶ εἰάν τις ξύλον ἐν τῷ νότῳ καὶ εἰάν τις ἐν τῷ βορρᾷ,
τόπου, οὗ πεσεῖται τὸ ξύλον, ἐκεῖ ἔσται.

3 ean plērōthōsin ta nephē huetou,
epi tēn gēn ekcheousin;
kai ean pesē xylon en tō notō kai ean en tō borra,
topō, hou peseitai to xylon, ekei estai.

דְּשֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרַע וְרֹאֵה בְּעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃

4. shomer rucha lo' yiz'ra` w'ro'eh be`abim lo' yiq'tsor.

Ecc11:4 He who watches the wind will not sow and he who looks at the clouds will not reap.

<4> τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ,
καὶ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει,

4 tērōn anemon ou sperei,
kai blepōn en tais nephelais ou therisei,

הַכֹּאֲשֵׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה-הֶדְרֵךְ הָרוּחַ כִּעֲצָמִים בְּבֶטֶן
הַמְּלֵאָה כָּכָה לֹא תִדַע אֶת-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֶת-הַכּוֹל׃

5. ka'asher 'eyn'k yode`a mah-derek harucha ka`atsamim b'beten ham'le'ah kakah lo' theda` 'eth-ma`aseh ha'Elohim 'asher ya`aseh 'eth-hakol.

Ecc11:5 Just as you do not know the path of the wind and how bones are formed in the womb of the pregnant woman, so you do not know the activity of **the Elohim** who makes all things.

<5> ἐν οἷς οὐκ ἔστιν γινώσκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος.
ὡς ὀστά ἐν γαστρὶ τῆς κυοφορούσης,
οὕτως οὐ γνώση τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ,
ὅσα ποιήσει σὺν τὰ πάντα.

5 en hois ouk estin ginōskōn tis hē hodos tou pneumatatos.
hōs osta en gastri tēs kuophorousēs,
houtōs ou gnōsē ta poiēmata tou theou,
hosa poiēsei syn ta panta.

6
וּבְבֹקֶר זָרַע אֶת-זֶרְעֶךָ וּלְעֶרֶב אַל-תַּנַּח יְדֶךָ כִּי אֵינְךָ
יֹדֵעַ אִי זֶה יִכְשָׁר הַזֶּה אוֹ-זֶה וְאִם-שְׁנֵיהֶם כִּפְאֻד תּוֹבִים:
וּבְבֹקֶר זָרַע אֶת-זֶרְעֶךָ וּלְעֶרֶב אַל-תַּנַּח יְדֶךָ כִּי אֵינְךָ
יֹדֵעַ אִי זֶה יִכְשָׁר הַזֶּה אוֹ-זֶה וְאִם-שְׁנֵיהֶם כִּפְאֻד תּוֹבִים:

6. baboqer z'ra` 'eth-zar`ek w'la`ereb 'al-tanach yadek kiy 'eyn'k yode` 'ey zeh yik'shar hazeh 'o-zeh w'im-sh'neyhem k'echad tobim.

Ecc11:6 Sow your seed in the morning and do not be idle in the evening, for you do not know whether morning or evening sowing will succeed, or whether both of them alike will be good.

<6> ἐν πρωΐα σπείρον τὸ σπέρμα σου,
καὶ εἰς ἑσπέραν μὴ ἀφέτω ἡ χεὶρ σου,
ὅτι οὐ γινώσκεις ποῖον στοιχήσει, ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο,
καὶ ἐὰν τὰ δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαθὰ.

6 en prōiā speiron to sperma sou,
kai eis hesperan mē aphetō hē cheir sou,
hoti ou ginōskeis poion stoichēsei, ē touto ē touto,
kai ean ta duo epi to auto agatha.

7
זִמְתוֹק הָאֹר וטוֹב לְעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת-הַשֶּׁמֶשׁ:
זִמְתוֹק הָאֹר וטוֹב לְעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת-הַשֶּׁמֶשׁ:

7. umathoq ha'or w'tob la'eynayim lir'oth 'eth-hashamesh.

Ecc11:7 The light is pleasant, and it is good for the eyes to see the sun.

<7> καὶ γλυκὺ τὸ φῶς καὶ ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς
τοῦ βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον·

7 kai glyky to phōs kai agathon tois ophthalmois
tou blepein syn ton hēlion;

8
חֲכִי אִם-שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם יִשְׂמַח וְיִזְכֹּר
אֶת-יָמֵי הַחַשְׁךְ כִּי-הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל-שָׁבָא הַבָּל:
חֲכִי אִם-שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם יִשְׂמַח וְיִזְכֹּר
אֶת-יָמֵי הַחַשְׁךְ כִּי-הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל-שָׁבָא הַבָּל:

8. kiy 'im-shanim har'beh yich'yeh ha'adam b'kulam yis'mach w'yiz'kor 'eth-y'mey hachoshek kiy-har'beh yih'yu kal-sheba' habel.

Ecc11:8 Indeed, if a man should live many years, let him rejoice in them all, and let him remember the days of darkness, for they will be many. Everything that is to come will be futility.

<8> ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,
ἐν πάσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται
καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκοτούς,
ὅτι πολλὰ ἔσονται·
πάν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης.

8 hoti kai ean etē polla zēsetai ho anthrōpos,

Chapter 12

9W4 40 Y2X9YH9 F2Y29 Y249Y2-46 9Y5Y Ecc12:1
 26-724 9Y4X 9W4 Y2YW Y0213Y 3093 F2Y2 Y492-46
 :27H 739

אוֹזְכוֹר אֶת-בוֹרְאֵיךָ בַיָּמִי בְּחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר
 לֹא-יָבֹאוּ יְמֵי הַרְעָה וְהַגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵינֶן-לִי
 בָּהֶם חֶפְצִי׃

1. uz'kor 'eth-bor'eyak bimey b'churotheyak `ad 'asher lo'-yabo'u y'mey hara`ah w'higi`u shanim 'asher to'mar 'eyn-li bahem chephets.

Ecc12:1 Remember also your Creator in the days of your youth, before the evil days come and the years draw near when you will say, I have no delight in them;

<12:1> καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε
 ἐν ἡμέραις νεότητός σου,
 ἕως ὅτου μὴ ἔλθωσιν ἡμέραι τῆς κακίας
 καὶ φθάσωσιν ἔτη, ἐν οἷς ἐρεῖς
 Οὐκ ἔστιν μοι ἐν αὐτοῖς θέλημα·

1 kai mnēsthēti tou ktisantos se
 en hēmerais neotētos sou,
 heōs hotou mē elthōsin hēmerai tēs kakias
 kai phthasōsin etē, en hois ereis
 Ouk estin moi en autois thelēma;

729Y2Y3Y H923Y 9Y43Y WYWA YWHX-46 9W4 40 2
 :7W13 9H4 72903 Y9WY
 בעַד אֲשֶׁר לֹא-תִחַשֵׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַכּוֹכָבִים
 וְשָׁבוּ הָעָבִים אַחַר הַגִּשְׁמִים׃

2. `ad 'asher lo'-thech'shak hashemesh w'ha'or w'hayarecha w'hakokabim w'shabu he`abim 'achar hagashem.

Ecc12:2 before the sun and the light, the moon and the stars are darkened, and clouds return after the rain;

<2> ἕως οὐ μὴ σκοτισθῆ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς
 καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες,
 καὶ ἐπιστρέψωσιν τὰ νέφη ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ·

2 heōs hou mē skotisthē ho hēlios kai to phōs
 kai hē selēnē kai hoi asteres,
 kai epistrepōsin ta nephē opisō tou huetou;

Y69Y 62H3 F2W4 YX20X3Y X293 F29W Y022W 7Y29 3
 :XY9949 XY493 YYWHTY Y00Y F2Y XY2H03

ג ביום שִׁיזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת וְהַתְּעוֹתָיו אֲנָשֵׁי הַחֵיִל וּבְטָלוּ
הַטְּחָנוֹת כִּי מְעַטּוּ וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת:

3. bayom sheyazu`u shom'rey habayith w'hith`au'thu 'an'shey hechayil ubat'lu hatochanoth kiy mi`etu w'chash'ku haro'oth ba'aruboth.

Ecc12:3 in the day that the watchmen of the house tremble, and mighty men stoop, the grinding ones stand idle because they are few, and those who look through windows grow dim;

<3> ἐν ἡμέρᾳ, ἣ ἐὰν σαλευθῶσιν φύλακες τῆς οἰκίας
καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως,
καὶ ἤργησαν αἱ ἀλήθουσαι, ὅτι ὀλιγώθησαν,
καὶ σκοτάσουσιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς·

3 en hēmera, hē ean saleuthōsin phylakes tēs oikias
kai diastraphōsin andres tēs dynamēōs,
kai ērgēsan hai alēthousai, hoti oligōthēsan,
kai skotasousin hai blepousai en tais opais;

לְעַלְמָא מְעַלְמָא אֲנָשֵׁי לְעַלְמָא וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת
:אֲנָשֵׁי מְעַלְמָא וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת

ד וְסִגְרוּ דְלְתַיִם בְּשׁוּק בְּשִׁפְלָא קוֹל הַטְּחָנָה וְיָקוּם לְקוֹל
הַצִּפּוֹר וְיִשְׁחֹוּ כָּל-בָּנוֹת הַשִּׁיר:

4. w'sug'ru d'lathayim bashuq bish'phal qol hatachanah w'yaqum l'qolhatsipor w'yishachu kal-b'noth hashir.

Ecc12:4 and the doors on the street are shut as the sound of the grinding mill is low, and one will arise at the sound of the bird, and all the daughters of song will sing softly.

<4> καὶ κλείσουσιν θύρας ἐν ἀγορᾷ
ἐν ἀσθενείᾳ φωνῆς τῆς ἀληθούσης,
καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου,
καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ἄσματος·

4 kai kleisousin thyras en agora
en astheneiā phōnēs tēs alēthousēs,
kai anastēsetai eis phōnēn tou strouthiou,
kai tapeinōthēsontai pasai hai thygateres tou āsmatos;

לְעַלְמָא מְעַלְמָא אֲנָשֵׁי לְעַלְמָא וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת
:אֲנָשֵׁי מְעַלְמָא וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת
:אֲנָשֵׁי מְעַלְמָא וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת

הַגַּם מִגְבֹּהַּ יִרְאוּ וְחַתְּחַתִּים בְּהֶרֶךְ וְיִנְאֵץ הַשִּׁקָּד וְיִסְתַּבֵּל
הַחֶגֶב וְתִפֹּר הָאֲבִיּוֹנָה כִּי-הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל-בַּיִת עוֹלָמוֹ
וְסָבְבוּ בְּשׁוּק הַסְּפָדִים:

5. gam migaboha yira'u w'chath'chatim baderek w'yane'ts hashaqed w'yis'tabel hechagab w'thapher ha'abionah kiy-holek ha'adam 'el-beyth `olamo w'sab'bu bashuq hasoph'dim.

καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεόν, ὃς ἔδωκεν αὐτό.

7 kai epistrepsē ho chous epi tēn gēn, hōs ēn,
kai to pneuma epistrepsē pros ton theon, hos edōken auto.

ⲕⲁⲓ ⲧⲟ ⲡⲛⲉⲩⲙⲁ ⲉⲓⲡⲓⲧⲣⲉⲫⲥⲓ ⲡⲣⲟⲥ ⲧⲟⲛ ⲧⲏⲟⲛ, ⲟⲥ ⲉ̅ⲃⲟⲕⲉⲛ ⲁⲩⲧⲟ.
ח הַבַּל הַבָּלִים אָמַר הַקְּוֹהֶלֶת הַכֹּל הַבָּל:

8. habel habalim ‘amar haqoheleth hakol habel.

Ecc12:8 Vanity of vanities, says the Preacher, all is vanity!

⊲8⊳ ματαιότης ματαιότητων, εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής,
τὰ πάντα ματαιότης.

8 mataiotēs mataiotētōn, eipen ho Ekklēsiastēs,
ta panta mataiotēs.

ⲛⲁⲧⲁⲓⲟⲧⲉⲥ ⲛⲁⲧⲁⲓⲟⲧⲉⲧⲟⲛ ⲉⲓⲡⲉⲛ ⲟⲩ Ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁⲥⲧⲉⲥ,
ⲧⲁ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲛⲁⲧⲁⲓⲟⲧⲉⲥ.

ט וַיִּתֵּר שְׁהַיָּה קְוֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לְמַד־דַּעַת אֶת־הָעָם וְאֵינְן
וְחִקְר תִּקְוֶן מִשְׁלִים הַרְבֵּה:

9. w’yotheh shehayah qoheleth chakam `od limad-da`ath ‘eth-ha`am w’izen w’chiqer tiqen m’shalim har’beh.

Ecc12:9 In addition to being a wise man, the Preacher also taught the people knowledge; and he pondered, searched out and arranged many proverbs.

⊲9⊳ Καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο Ἐκκλησιαστής σοφός,
ἔτι ἐδίδαξεν γνώσιν σὺν τὸν λαόν,
καὶ οὖς ἐξιχνιάσεται κόσμιον παραβολῶν.

9 Kai perisson hoti egeneto Ekklēsiastēs sophos,
eti edidaxen gnōsin syn ton laon,
kai ous exichniasetai kosmion parabolōn.

ⲕⲁⲓ ⲡⲉⲣⲓⲥⲥⲟⲛ ⲟⲩⲧⲓ ⲉ̅ⲑⲉⲛⲉⲧⲟ Ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁⲥⲧⲉⲥ ⲥⲟⲫⲟⲥ,
ⲉ̅ⲧⲓ ⲉ̅ⲃⲓⲃⲁⲃⲉⲛ ⲑⲛⲟⲥⲓⲛ ⲥⲩⲛ ⲧⲟⲛ ⲗⲁⲟⲛ,

ⲙⲁⲧⲁⲓⲟⲧⲉⲥ ⲙⲁⲧⲁⲓⲟⲧⲉⲧⲟⲛ ⲉⲓⲡⲉⲛ ⲟⲩ Ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁⲥⲧⲉⲥ ⲥⲟⲫⲟⲥ,
ⲉ̅ⲧⲓ ⲉ̅ⲃⲓⲃⲁⲃⲉⲛ ⲑⲛⲟⲥⲓⲛ ⲥⲩⲛ ⲧⲟⲛ ⲗⲁⲟⲛ,
ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲥ ⲉ̅ⲕⲓⲭⲛⲓⲁⲥⲉⲧⲁⲓ ⲕⲟⲥⲓⲙⲓⲟⲛ ⲡⲁⲣⲁⲃⲟⲗⲟⲛ.

10. biqesh qoheleth lim’tso’ dib’rey-chephets w’kathub yosher dib’rey ‘emeth.

Ecc12:10 The Preacher sought to find delightful words and to write words of truth correctly.

⊲10⊳ πολλὰ ἐζήτησεν Ἐκκλησιαστής
τοῦ εὐρεῖν λόγους θελήματος
καὶ γεγραμμένον εὐθύτητος, λόγους ἀληθείας.

10 polla ezētēsen Ekklēsiastēs
tou heurein logous thelēmatos
kai gegrammenon euthytētos, logous alētheias.

ⲡⲟⲗⲗⲁ ⲉ̅ⲗⲓⲧⲏⲥⲉⲛ Ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁⲥⲧⲉⲥ
ⲧⲟῦ ⲉ̅ⲩⲣⲉⲓⲛ ⲗⲟⲑⲟⲥ ⲧⲏⲗⲉ̅ⲙⲁⲧⲟⲥ
ⲕⲁⲓ ⲑⲉⲑⲣⲁⲙⲙⲉⲛⲟⲛ ⲉ̅ⲩⲧⲩⲧⲏⲧⲟⲥ, ⲗⲟⲑⲟⲥ ⲁ̅ⲗⲏⲧⲏⲉⲓⲁⲥ.

אֲסוּפוֹת נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד׃

יֵאֵדוּבְרֵי חֲכָמִים כְּדָרְבָנוֹת וְכַמְשֻׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֵלֵי
אֲסוּפוֹת נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד׃

11. dib'rey chakamim kadar'bonoth uk'mas'm'roth n'tu'im ba'aley 'asupoth nit'nu mero'eh 'echad.

Ecc12:11 The words of wise men are like goads, and masters of these collections are like well-driven nails; they are given by one Shepherd.

<11> Λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα
καὶ ὡς ἦλοι πεφυτευμένοι,
οἱ παρὰ τῶν συναγμάτων ἐδόθησαν
ἐκ ποιμένος ἑνὸς καὶ περισσὸν ἐξ αὐτῶν.

11 Logoi sophōn hōs ta boukentra
kai hōs hēloi pephyteumenoi,
hoi para tōn synagmatōn edothēsan
ek poimenos henos kai perisson ex autōn.

יְבִיטֵר מִהֶמָּה בְּנֵי הַזָּהָר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ
וְלֹהֵג הַרְבֵּה יִגְעַת בְּשָׂר׃

12. w'yother mehemah b'ni hizaher `asoth s'pharim har'beh 'eyn qets w'lahag har'beh y'gi`ath basar.

Ecc12:12 But beyond this, my son, be warned: the writing of many books is endless, and excessive devotion to books is wearying to the body.

<12> υἱέ μου, φύλαξαι ποιῆσαι βιβλία πολλά·
οὐκ ἔστιν περασμός, καὶ μελέτη πολλή κόπωσις σαρκός.

12 huie mou, phylaxai poiēsai biblia polla;
ouk estin perasmos, kai meletē pollē kopōsis sarkos.

יִגְסוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת-הָאֱלֹהִים יִרָא וְאֶת-מִצְוֹתָיו
נִשְׁמֹר כִּי-זֶה כָּל-הָאָדָם׃

13. soph dabar hakol nish'ma` 'eth-ha'Elohim y'ra' w'eth-mits'wothayu sh'mor kiy-zeh kal-ha'adam.

Ecc12:13 The conclusion, when all has been heard, is: fear the Elohim and keep His commandments, because this applies to every person.

<13> Τέλος λόγου τὸ πᾶν ἀκούεται
Τὸν θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε,
ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρωπος.

13 Telos logou to pan akouetai

Ton theon phobou kai tas entolas autou phylasse,
hoti touto pas ho anthrōpos.

לֹא יִדְבַּר כָּל־אִישׁ מִשְׁפָּטֵי הָאֱלֹהִים לְעַלְמֵי־כָל־יָמָיו 14
לֹא יִדְבַּר כָּל־אִישׁ מִשְׁפָּטֵי הָאֱלֹהִים לְעַלְמֵי־כָל־יָמָיו

יִדְבַּר אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֵא בְּמִשְׁפָּט עַל־כָּל־נַעֲלָם
אִם־טוֹב וְאִם־רָע:

14. kiy 'eth-kal-ma`aseh ha'Elohim yabi' b'mish'pat `al kal-ne`lam 'im-tob w'im-ra`.

Ecc12:14 For the Elohim will bring every act to judgment, everything which is hidden, whether it is good or evil.

<14> ὅτι σὺν πᾶν τὸ ποίημα ὁ θεὸς ἄξει ἐν κρίσει
ἐν παντὶ παρεωραμένῳ,
ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

14 hoti syn pan to poiēma ho theos axei en krisei
en panti pareōramenō,
ean agathon kai ean ponēron.